

Веселкова Долина
Люсі Мод Монтгомері

Шкільна бібліотека української та світової літератури
У сім'ї Блайтів з Інглсайду з'являються нові сусіди – пастор пан Мередіт, його діти Джеррі, Фейт, Уна і Карл, і тітка Марта. Діти пастора постійно потрапляють у халепи, але з часом стають щирими й добрими друзями молодших Блайтів. Джем Блайт організовує Клуб зразкової поведінки для виховання гарних манер у дітей пастора. Чи досягає він мети? Діти Блайтів і Мередіта разом дорослішають, змінюються самі й змінюють долі інших – пана Мередіта, сестер Вест, Нормана Дугласа, Мері Ванс. Безтурботне дитинство для дітей Блайтів – Джема, Волтера, Нан, Ді, Ширлі та Рілли – триває.

Люсі Мод Монтгомері

Веселкова Долина

© Т. Багай, переклад українською, 2020

© О. Гугалова-Мешкова, художнє оформлення, 2020

© Видавництво «Фоліо», марка серії, 2010

* * *

Думки юності – довгі, довгі думки.

Г. В. Лонгфелло

Пам'яті Голдвіна Леппа, Роберта Брукса та Морлі Шира, які здійснили найвищу пожертву, щоб радісні долини їхньої Вітчизни не спустошив загарбник.

І. Знову вдома

То був погожий яблунево-зелений травневий вечір, і в Гавані Чотирьох Вітрів, поміж її темними берегами, відбивалися хмари золотавого призахідного неба. Море, скорботне навіть навесні, моторошно стогнало понад дюнами, але пустотливий веселий вітерець пронизував, посвистуючи, червону дорогу, уздовж якої в напрямку селища Глен Сент Мері простувала спокійна, поважна постать панни Корнелії. Панну Корнелію по праву можна було б називати «пані Еліот», адже вона вже тринадцять років була заміжня за паном Маршалом Еліотом, але досі більшість людей зверталися до неї «панна Корнелія». Це ім'я було дороге для її давніх друзів, і з-поміж них лише одна людина презирливо відкинула його. Сьюзан Бейкер, сивочола й похмура віддана служниця родини Блайтів з Інглсайду, ніколи не втрачала нагоди називати її «пані Еліот» так підкреслено ущипливо, ніби воліла сказати: «Ти хотіла стати пані, тож і будеш пані, так тобі й треба».

Панна Корнелія йшла до Інглсайду, щоб навідати пана та пані Блайт, які щойно повернулися додому з Європи. Їх не було три місяці, відколи в лютому вони вирушили на відомий медичний конгрес у Лондоні, і панна Корнелія страшенно хотіла обговорити події, що відбулися в Глені за час їхньої відсутності. Для початку хоча б те, що в будинку пастора оселилася нова сім'я. Та яка то була сім'я! Згадавши про них по дорозі, панна Корнелія встигла кілька разів несхвально похитати головою.

Сьюзан Бейкер та Енн, у минулому відома як Енн Ширлі, побачили її, сидючи на великій веранді Інглсайду й насолоджуючись чарами сутінкового сяйва, солодким співом сонних вільшанок, що посвистували поміж кленового віття, і танцем нарцисів, які розвівалися на вітрі побіля старої яскраво-червоної цегляної стіни.

Енн сиділа на сходах, обхопивши руками коліно, і в цих легких сутінках виглядала настільки по-дівчачому, наскільки лиш може собі дозволити багатодітна мати; а її прекрасні сіро-зелені очі, звернені в бік дороги з гавані, були як завжди сповнені невгамовного іскорки мрії. Позаду неї, у гамаку, згорнулася Рілла Блайт – пухкеньке, вгодоване дитя шести років, наймолодша з інглсайдських дітей. Вона мала кучеряве руде волосся й карі очі, зараз так міцно стиснуті, що навколо аж залягли кумедні маленькі зморшки – ось так Рілла завжди спала.

Ширлі, котрого в сім'ї знали як «маленького смаглявого хлопчика», спав на руках у Сьюзан. У нього було каштанове волосся, темно-карі очі й смаглява шкіра з дуже рум'яними щічками, і до нього Сьюзан відчувала особливу любов. Енн довго не могла стати на ноги після його народження, тож Сьюзан дбала про дитинча з такою нестримною ніжністю, якої в неї не викликав ще ніхто з дітей, хоч якими дорогими її серцю вони були. Лікар Блайт казав, що, якби не вона, Ширлі б не вижив.

– Я дала йому життя так само як і ви, пані Блайт, люба, – любила повторювати Сьюзан. – Він так само мое дитя, як і ваше.

І справді, саме до Сьюзан Ширлі завжди біг, щоб вона поцілувала набиті гулі, заколисала до сну й захистила від заслуженого прочухана. Сьюзан сумлінно шмагала усіх решту дітей Блайтів, коли вважала, що це потрібно для їхнього блага, але Ширлі вона ніколи не шмагала і його матері не

дозволяла цього робити. Одного разу, коли лікар Блайт його відшмагав, Сьюзан була страшенно обурена.

– Цей чоловік відшмагав би й ангела, пані Блайт, люба, – гірко заявила вона й після того кілька тижнів не пекла для бідолашного лікаря пирогів.

На час відсутності подружжя Блайтів вона забрала Ширлі зі собою в будинок свого брата, у той час, як решта дітей поїхали до Ейвонлі, і ті три блаженні місяці він цілковито належав лише їй. Однак Сьюзан була дуже рада повернутися до Інглсайду, де всі любі їй серцю люди були поряд. Інглсайд був її світом, у якому їй належала верховна влада. Навіть Енн рідко ставила під сумнів її рішення – на превелике обурення пані Рейчел Лінд і Зелених Дахів, яка похмуро говорила Енн під час кожного свого візиту до Чотирьох Вітрів, що вона дає Сьюзан аж надто багато волі й колись про це пошкодує.

– Онде дорогою від гавані іде Корнелія Брайант, пані Блайт, люба, – мовила Сьюзан. – Вона збирається вилити на нас усі плитки за останні три місяці.

– Сподіваюся, так і є, – сказала Енн, обіймаючи руками коліна. – Я спрагла пліток із Глен Сент Мері, Сьюзан! Сподіваюся, панна Корнелія розповість мені все, що трапилося, поки нас не було, – ВСЕ: хто народився, або одружився, або напився; хто помер, чи поїхав, чи приїхав, чи побився, чи втратив корову, чи знайшов жениха. Так приємно знову бути вдома, поряд з усіма такими любими мені жителями Глена, і я хочу дізнатися про них усе. Пам'ятаю, навіть гуляючи Вестмінстерським абатством, я думала собі, за кого ж зі своїх двох кавалерів урешті вийде Міллісент Дрю. Знаєш, Сьюзан, у мене є жаклива підозра, що я люблю плитки.

– Ну, звісно ж, пані Блайт, люба, – визнала Сьюзан, – будь-яка пристойна жінка любить послухати новини. Мені й самій цікаво, що буде з Міллісент Дрю. У мене ніколи не було кавалера, а тим більше двох, та зараз мені вже все одно, адже бути старою дівою не так уже й погано, коли звикаєш до цього. А волосся Міллісент мені завжди виглядає так, ніби вона зачесала його вгору віником. Та чоловікам, здається, на це байдуже.

– Вони помічають лише її миле, спокусливе й глузливе маленьке личко, Сьюзан.

– Цілком імовірно, пані Блайт, люба. У Біблії сказано, що краса – то омана, а врода – марнота[1 – Біблія: Прип. 31:30 (цит. за пер. І. Огієнка) (прим. пер.).], та я б не проти й сама в цьому перекоонатися, якщо вже так велить Господь. Не сумніваюся, що ми всі будемо гарними, коли перетворимося на ангелів, але що доброго нам це дасть тоді? Говорячи про плитки, до речі, кажуть, що бідолашна пані Міллер з-над гавані минулого тижня намагалася повіситися.

– Ох, Сьюзан!

– Заспокойтеся, пані Блайт, люба. Їй не вдалося. Але я зовсім не засуджую її за спробу, бо її чоловік – жаклива людина. Але вона вчинила зовсім по-дурному – надумала повіситись і дати йому змогу одружитись із якоюсь іншою жінкою. На її місці, пані Блайт, люба, я б спробувала так йому допекти,

щоб він сам повісився замість мене. Та не те щоб я схвалювала такі самогубства, хоч би за яких обставин, пані Блайт, люба.

- А в чому ж справа з паном Гаррісоном Міллером? - нетерпляче запитала Енн. - Він завжди доводить усіх до крайнощів.

- Ну, деякі люди звуть це релігійністю, а деякі - впертістю. Прошу вашого вибачення, пані Блайт, люба, за такі слова. Здається, ніби ніхто не знає, що ж воно таке у випадку з Гаррісоном. Буває, він гарчить на всіх, бо думає, що Господь прирік його на вічну кару. А тоді він раптом каже, що йому байдуже, і напивається. Моя ж думка така, що в нього не все гаразд із головою, бо так було з усіма Міллерами. Його дід з'їхав з глузду, і йому постійно здавалося, що довкола нього повно великих чорних павуків, які лізуть на нього й висять у повітрі над ним. Сподіваюся, я ніколи не здурію, пані Блайт, люба, та й не думаю, що зі мною таке станеться, бо серед Бейкерів такого не було. Та якщо за велінням премудрого Провидіння мені таки випаде ця доля, то сподіваюся, що мені не ввижатимуться великі чорні павуки, бо я їх просто ненавиджу. А щодо пані Міллер, то не знаю, чи вона заслуговує на співчуття. Дехто каже, що вона вийшла заміж за Гаррісона лише на зло Річардові Тейлору, що мені видається дуже своєрідною причиною для заміжжя. Та, звісно, я - не суддя в справах матримоніальних, пані Блайт, люба. А Корнелія Брайант уже біля воріт, тож я піду вкладу цього благословенного смаглявого хлопчика в ліжко й принесу своє в'язання.

II. Чистісінькі плітки

- А де решта дітей? - запитала панна Корнелія, коли вітання - сердечні з її боку, полум'яні з боку Енн і стримані з боку Сьюзан - стихли.

- Ширлі спить, а Джем, Волтер і двійнята у своїй любій Веселковій Долині, - відповіла Енн. - Вони, знаєте, лише сьогодні повернулися додому, а тільки-но повечеряли, одразу ж побігли в долину. Це найулюбленіша їхня місцина на всьому білому світі - навіть кленовий гай не зрівняється з нею.

- Боюся, вони аж надто сильно люблять ту долину, - похмуро мовила Сьюзан. - Малий Джем одного разу сказав, що після смерті хотів би більше піти у Веселкову Долину, аніж на небо, а говорити таке - просто неприйнятно.

- Певно, вони й в Ейвонлі чудово провели час? - припустила панна Корнелія.

- Авжеж, надзвичайно. Марілла таки страшенно їх розпещує. Особливо Джема - він в її очах ніколи ніяких збитків не робить.

- Панна Катберт, певно, зараз уже зовсім старенька, - сказала панна Корнелія, дістаючи своє в'язання, щоб не відставати від Сьюзан. Панна Корнелія вважала, що жінка, в якій руки постійно чимось зайняті, завжди матиме перевагу над тією, котра нічого не робить.

- Маріллі вже вісімдесят п'ять, - зітхнула Енн. - Її волосся побіліло від сивини, але, як не дивно, зір у неї став кращий, аніж був у шістдесят.

– Ну, любонько, я дуже рада, що ви всі повернулися. Мені було страшенно самотньо. Та в Глені не було нудно, повірте МЕНІ. За моєї пам'яті ще не було такої захопливої весни, якщо говорити про церковне життя. Ми нарешті маємо свого пастора, Енн, любонько.

– Преподобний Джон Нокс Мередіт, пані Блайт, люба, – сказала Сьюзан, рішуче налаштована не дати панні Корнелії самотужки розповісти всі новини.

– Він хороший? – зацікавлено спитала Енн.

Панна Корнелія зітхнула, а Сьюзан застогнала.

– Так, він досить хороший, якщо вже на те пішло, – мовила панна Корнелія. – Він ДУЖЕ хороший, дуже освічений, дуже духовний. Але, ох, Енн, любонько, у нього немає здорового глузду!

– Тоді чому ж ви його запросили?

– Що ж, немає сумніву, що він поки найкращий пастор, якого тільки мала церква Глен Сент Мері, – сказала панна Корнелія, перехрещуючи петлі на спицях. – Гадаю, йому не дали посади в місті лише через ту його замріяність і задумливість. Його пробна проповідь була просто чудова, повірте МЕНІ. Усіх вона дуже вразила – та й не лише вона, а і його зовнішній вигляд.

– Він ДУЖЕ гарний з себе, пані Блайт, люба, а мені, врешті-решт, подобається бачити за кафедрою вродливого чоловіка, – вставила й свої п'ять копійок Сьюзан, подумавши, що вже саме час знову про себе нагадати.

– Окрім того, – додала панна Корнелія, – нам не терпілось уже хоч когось обрати. А пан Мередіт був першим кандидатом, щодо якого думки були однастайні. Щодо всіх решта хоча б хтось та мав якісь заперечення. Думали ще запросити пана Фолсома. Він також хороший пастор, але декому чомусь не сподобалася його зовнішність: він був аж надто смаглявий і прилизаний.

– Він виглядав точнісінько як велетенський чорний котяра, ось, пані Блайт, люба, – сказала Сьюзан. – Я б нізащо не стерпіла щонеділі бачити такого чоловіка за кафедрою.

– А тоді прийшов пан Роджерс, та він був, як то кажуть, ні жарене, ні парене – ані шкоди з нього ніякої, ані користі, – вела далі панна Корнелія. – Але навіть якби він проповідував, як Петро і Павло, це б йому не допомогло, бо саме в той день вівця старого Калеба Рамзі приблукала до церкви й видала гучне «бе-е-е», якраз коли він виголошував проповідь. Усі почали сміятися, і після того в бідолошного Роджерса не було жодного шансу. Дехто вважав, що нам варто запросити пана Стюарта, бо він дуже освічений – уміє читати Новий Заповіт п'ятьма мовами.

– Та не думаю, що це дає йому якісь більші гарантії потрапити на небеса, – втрутилася Сьюзан.

– Більшості з нас не сподобалася манера його проповідування, – сказала панна Корнелія, ігноруючи слова Сьюзан. – Він не говорив, а наче рохкав. А

пан Арнетт ВЗАГАЛІ не вміє проповідувати. Та ще й обрав він для своєї пробної проповіді найгірший з текстів, що є в Біблії, – «Прокляніте Мероза»[2 – Біблія, Книга Суддів, 5:23 (цит. за пер. І. Огієнка) (прим. пер.)].]

– Щоразу, коли він губив думку, то починав гримати Біблією по кафедрі й гірко викрикував: «Прокляніте Мероза». Бідолашного Мероза, ким би він не був, добряче прокляли того дня, пані Блайт, люба, – мовила Сьюзан.

– Кандидат на посаду пастора мусить дуже ретельно обирати тексти для проповідей, – урочисто заявила панна Корнелія. – Гадаю, посада дісталася б панові Пірсону, якби тільки він обрав інший текст. Та коли він виголосив: «Дивлюся на гори, аж вони трусяться»[3 – Єремії, 4:24 (цит. за пер. І. Огієнка) (прим. перекладача).], його долю було вирішено. Усі засміялися, бо кожен знав, що двійко дівчат Гіллів[4 – Гра слів: прізвище дівчат Гілл (Hill) співзвучне зі словом hill – гора, пагорб (прим. пер.)] із Гарбор-Гед останні п'ятнадцять років усе намагаються зловити у свої тенета кожного нежонатого пастора, котрий приїжджає до Глена. Ну, а в пана Ньюмана надто велика родина.

– Він зупинявся в мого зятя, Джеймса Клоу, – сказала Сьюзан. – Я спитала його: «Скільки у вас дітей?», а він відказав: «Дев'ятеро хлопців і сестра для кожного з них». «То їх вісімнадцять!» – вигукнула я. – «Лишенько, оце так сім'я!» А він лише сміявся та сміявся. Навіть не знаю, чому, пані Блайт, люба, адже ж я певна, що вісімнадцятеро дітей – це для будь-якого дому забагато.

– У нього лише десятеро дітей, Сьюзан, – з презирливою поблажливістю пояснила панна Корнелія. – А десятеро чемних дітей були б для дому та парафії нічим не гірші, ніж ті четверо, котрі мешкають там зараз. Хоча, Енн, любонько, маю сказати, що й вони не такі вже й погані. Мені вони сподобалися – та й усім іншим також. Їх неможливо не полюбити. З них би вийшли дуже милі діти, якби хтось пильнував їхні манери й навчав, що правильно, а що – ні. До прикладу, вчителька каже, що в школі вони поведуться бездоганно. А от удома вони стають просто шаленими.

– А куди ж дивиться пані Мередіт? – запитала Енн.

– Ніякої пані Мередіт НЕМАЄ. У цьому й уся біда. Пан Мередіт – удівець. Його дружина померла чотири роки тому. Якби ми про це знали, то не думаю, що запросили б його, бо вдівець для парафії – то навіть гірше, ніж нежонатий. Та ми чули, як він говорив про своїх дітей, тож і подумали, що є і їхня матір. А коли вони всі приїхали, виявилось, що немає нікого, окрім старої тітки Марти, як вони її кличуть. Здається, вона кузина матері пана Мередіта, і він забрав її до себе, щоб урятувати від богадільні. Їй сімдесят п'ять, вона наполовину сліпа, а ще майже глуха й дуже примхлива.

– Та ще й готує препогано, пані Блайт, люба.

– Найгірша з можливих господинь для будинку пастора, – гірко мовила панна Корнелія. – Пан Мередіт не найматиме служниць, бо це скривдило б почуття тітки Марти. Енн, любонько, повірте мені, дім пастора зараз у жахливому стані. Усе покрите густим шаром пилу, та ще й стоїть не на своїх місцях. А ми ж усе так гарно пофарбували й обклеїли шпалерами до їхнього приїзду!

– То, кажете, там четверо дітей? – запитала Енн, у душі вже починаючи дбати про них.

– Так. По віку вони одразу одне за одним, наче сходинки. Джеральд – найстарший. Йому дванадцять, і його всі кличуть Джеррі. Він розумний хлопчина. Фейт одинадцять. Вона страшенна забіяка, та, мушу сказати, така вже гарна, хоч картину з неї пиши.

– Вона виглядає, наче янгол, але так і притягує до себе всілякі прикροщі, пані Блайт, люба, – урочисто заявила Сьюзан. – Яюсь увечері минулого тижня я завітала в дім пастора, і там саме була пані Міллісон. Вона принесла їм десяток яєць і маленьке відерце молока – ДУЖЕ маленьке відерце, пані Блайт, люба. Фейт узяла це все й побігла вниз до погребу. Та на сходах вона спіткнулася й покотилася вниз, разом з молоком та яйцями. Можете собі уявити, чим це скінчилося, пані Блайт, люба. Але ця дитина піднялася нагору, сміючись, і мовила на те: «Навіть не знаю, чи це досі я, а чи пиріг із заварним кремом». А пані Міллісон страшенно розлютилася. Вона сказала, що більше нічого не принесе у цей дім, якщо тут усе отак зводиться нанівець.

– Марія Міллісон ніколи не завдавала собі клопоту носити всілякі пригощення в дім пастора, – фиркнула панна Корнелія. – Того вечора вона просто знайшла привід задовольнити свою цікавість. Але бідолашна Фейт завжди втрапляє в халепи. Вона така неуважна й запальна!

– Точнісінько, як я. Мені, певно, сподобається ця ваша Фейт, – рішуче сказала Енн.

– У ній стільки запалу – а я люблю запальних людей, пані Блайт, люба, – зізналася Сьюзан.

– Є у ній щось, що притягує, – визнала й панна Корнелія. – Коли її не побачиш, вона завжди сміється, і якимсь чином, дивлячись на неї, і самому хочеться засміятися. Вона не може зберігати серйозний вираз обличчя навіть у церкві. Уні ж десять. Вона миле дівча – не те щоб красива, але дуже мила. А Томасові-Карлайлу дев'ять. Його кличуть Карлом, і в нього просто якась постійна манія збирати усіляких гадів, жаб і жуків і зносити їх до будинку.

– Гадаю, той дохлий пацюк, що лежав на кріслі у вітальні того дня, коли в гості заходила пані Грант, – то його рук справа. Вона тоді так налякалася! – розповідала Сьюзан, – та я й не здивована, адже вітальня в домі пастора – не місце для дохлих пацюків. Хоча, певна річ, його міг там кинути й кіт. Той КІТ – то справжнісінький диявол, пані Блайт, люба. Пасторський кіт має хоча б ВИГЛЯДАТИ поважно, я так гадаю, яким би там він не був. Та я ще ніколи не бачила такого розпущеного звіра. А ще майже кожного вечора на заході сонця він гуляє собі по гребеню даху, пані Блайт, люба, та ще й махає хвостом, а це зовсім не пристойно!

– А найгірше з усього те, що вони ЗАВЖДИ одягнені в абищо, – зітхнула панна Корнелія. – А відколи розтанув сніг, вони почали ходити до школи босоніж. Знаєте, Енн, любонько, дітям пастора таке робити не личить – особливо коли маленька донька методистського священника завжди носить такі

милі туфельки з гудзиками. А ще мені ДУЖЕ хотілося б, щоб вони не гралися на старому методистському цвинтарі.

– Їм, певно, так і хочеться туди, адже він одразу ж поряд із будинком, – мовила Енн. – Мені завжди здавалося, що цвинтарі – то чудове місце для ігор.

– О, ні, ви не могли так думати, пані Блайт, люба, – сказала віддана Сьюзан, прагнучи захистити Енн від самої себе. – У вас для такого забагато здорового глузду та гарних манер.

– А чому взагалі дім пастора збудували поруч із цвинтарем? – запитала Енн. – У них і подвір'я таке маленьке, що ніде й погратися, окрім як на цвинтарі.

– То таки була помилка, – визнала панна Корнелія. – Але ділянку вони отримали дуже дешево. А раніше ще жодні пасторські діти навіть не думали про те, щоб гратися на цвинтарі. Панові Мередіту не слід таке дозволяти. Та він завжди, приходячи додому, навіть не висуває носа з книжок. Він читає й читає, та ще сновигає своєю бібліотекою, наче уві сні. Досі він ще жодного разу не забув про недільні служби, але двічі забував про молитовні зібрання, так, що хтось зі старост мав іти до нього додому, щоб нагадати йому. А ще він забув про весілля Фенні Купер. Йому зателефонували, і він так і примчав туди, у чому був, – взутий у хатні тапки. Та все б нічого, якби методисти з того так не глузували. Лиш одна є втіха – вони не можуть прискіпатися до його проповідей. За кафедрою він ніби пробуджується, повірте МЕНІ. А методистський пастор узагалі не вміє проповідувати – принаймні так кажуть. Я ж, хвала Богу, ніколи його не слухала.

Презирство панни Корнелії до чоловіків трохи вщухло відтоді, як вона вийшла заміж, але ставлення до методистів не стало ні на краплинку поблажливішим. Сьюзан лукаво усміхнулася.

– Подейкують, пані Еліот, що методисти й пресвітеріанці говорять про об'єднання, – сказала вона.

– Ну, сподіваюся, що, коли до цього дійде, я вже буду в могилі, – відрізала панна Корнелія. – Я не збираюся мати справу з методистами, а пан Мередіт скоро зрозуміє, що і йому слід триматися від них подалі. Він з ними аж надто товариський, повірте МЕНІ. Ось пішов він на срібне весілля до Джейкоба Дрю та й утрапив там у халепу.

– Що ж трапилося?

– Пані Дрю попросила його розрізати смажену гуску – бо Джейкоб Дрю цього зробити не вмів. Ну, ось пан Мередіт і взявся за цю справу, а в процесі впустив її з тарілки просто на коліна пані Різ, котра сиділа біля нього. На те він лиш мрійливо сказав: «Пані Різ, чи не були б ви такі люб'язні повернути мені цю гуску?» І пані Різ «повернула» її, лагідна, як овечка, та насправді, певно, була страшенно розлючена, бо ж вбрана була в новеньку шовкову сукню. А найгірше те, що вона методистка.

– Але, гадаю, це краще, аніж якби вона була пресвітеріанкою, – втрутилася Сьюзан. – Бо ж якби вона була пресвітеріанкою, то, скоріш за все, покинула

б церкву, а ми не можемо дозволити собі втрачати наших парафіян. А пані Різ в її церкві не люблять, бо вона поводить ся аж надто вже гордовито, тож методисти скоріше зраділи, що пан Мередіт зіпсував їй сукню.

– Біда в тім, що він зробив із себе посміховисько, а я, до прикладу, не люблю, коли з мого пастора глузують методисти, – холодно відрізала панна Корнелія. – Якби в нього була дружина, цього б не трапилося.

– Навіть якби він мав дюжину дружин, не розумію, як би це могло перешкодити пані Дрю зарізати на весільний бенкет свою жорстку стару гуску, – вперто відказала Сьюзан.

– Кажуть, то була справа рук її чоловіка, – мовила панна Корнелія. – Джейкоб Дрю – чванливий і скупий деспот.

– А ще подекують, що вони з дружиною одне одного ненавидять – а це, гадаю, не свідчить про належні стосунки в подружжі. Хоча я, звісно ж, не маю багато досвіду в цьому, – сказала Сьюзан, задерши голову. – Та я не з тих, хто звинувачує в усьому чоловіків. Пані Дрю й сама добра жмикрутка. Кажуть, єдине, що вона коли-небудь віддала комусь задарма – то глечик масла, зробленого з вершків, у яких утопився пацюк. Вона пожертвувала його для церковного зібрання. А про пацюка всі дізналися вже згодом.

– На щастя, досі всі, кого ображали Мередіти, були методистами, – сказала панна Корнелія. – Джеррі ото якось увечері, децьо два тижні тому, пішов на молитовне зібрання до методистів і сів поруч із Вільямом Маршем, котрий, як завжди, підвівся й почав свідчити зі страхітливими стогонами. «Тепер вам стало краще?» – прошепотів Джеррі, коли Вільям знову сів. Відолашний хлопець хотів лише поспівчувати, а пан Марш вирішив, що той повівся неввічливо, і розлютився на нього. Звісно, Джеррі взагалі нічого було робити на молитовному зібранні методистів. Але ті діти ходять, де їм заманеться.

– Сподіваюся, вони не образять нічим пані Дейвіс із Гарбор-Гед, – мовила Сьюзан. – Я розумію, вона жінка дуже вразлива, але вона дуже заможна й найбільше з усіх жертвує на платню для пастора. А я чула, як вона казала, буцім Мередіти – то найгірше виховані діти з усіх, яких вона коли-небудь бачила.

– Кожне ваше слово все більше переконує мене в тому, що ці Мередіти – з тих, хто знає Йосипа, – рішуче сказала господиня Енн.

– Як-не-як, а це таки правда, – визнала панна Корнелія. – І це все урівноважує. У будь-якому разі, тепер вони живуть у нас, і ми маємо просто робити для них усе можливе й заступатися за них перед методистами. Ну, гадаю, мені вже час іти в бік гавані. Маршал скоро повернеться додому – він сьогодні був по той бік затоки – і, як справжній чоловік, одразу ж загадає вечері. Шкода, що не вдалося побачити решту дітей. А де лікар?

– Він у Гарбор-Гед. Ми повернулися три дні тому, і за цей час він лише три години провів у власному ліжку й лише двічі ів у власному домі.

– Що ж, усі, хто хворів за останні шість тижнів, чекали, поки він повернеться додому – і я їх не засуджую. Коли лікар із того боку затоки

одружився з донькою гробаря з Лоубриджа, людям це здалося підозрілим. Не личило йому таке робити. А ви з лікарем маєте незабаром навідатися до нас і розповісти нам усе про свою подорож. Певно, ви чудово провели час.

– О, так, справді чудово, – погодилась Енн. – Здійснилися наші давні мрії. Старий Світ чудовий і дивовижний. Та ми повернулися горді з того, якою є наша рідна земля. Канада – найкраща країна у світі, панно Корнеліє.

– Ніхто в цьому й не сумнівався, – самовдоволено мовила панна Корнелія.

– А старий добрий Острів Принца Едварда – найкраща її провінція, а Чотири Вітри – найкраща місцина на ньому, – засміялася Енн, зачаровано дивлячись на захід сонця понад долиною, гаванню і затокою, й указуючи на них рукою. – У Європі я не бачила нічого красивішого за це, панно Корнеліє. Ви вже мусите йти? Діти сумуватимуть, що не побачилися з вами.

– Вони мають чимскоріш мене навідати. Скажіть їм, що банка з пиріжками ніколи не пустує.

– О, за вечерею вони вже планували візит до вас. Вони скоро прийдуть, але спершу мають ще як слід підготуватися до школи. А двійнята відтепер ще й братимуть уроки музики.

– Сподіваюся, не в дружини методистського пастора? – тривожно запитала панна Корнелія.

– Ні, у Розмарі Вест. Учора ввечері я навідувалася до неї й про все домовилася. Яка ж вона вродлива дівчина!

– Так, Розмарі добре тримається, та вона вже не така молода, як раніше.

– Мені вона здалася просто чарівною. Я, знаєте, раніше не мала нагоди посправжньому з нею познайомитися. Їхній будинок так далеко від дороги, що я рідко коли взагалі бачила її, окрім як у церкві.

– Розмарі Вест завжди подобалася людям, хоча вони й не розуміли її, – сказала панна Корнелія, зовсім не усвідомлюючи, як високо оцінює чари Розмарі. – Еллен завжди тримала її в залізних лещатах – у всьому її стримувала, та водночас і потурала багатьом її примхам. Знаєте, Розмарі колись була заручена – з молодим Мартіном Кроуфордом. Його корабель зазнав аварії біля островів Мадлен, і весь екіпаж потонув. Розмарі тоді була ще дитиною – їй було лише сімнадцять. Та після того вона вже ніколи не була такою, як раніше. Вони з Еллен після смерті матері жили дуже відлюдним життям. До своєї церкви в Лоубриджі їм рідко вдається дістатися, а Еллен, наскільки я розумію, не схвалює часті походи до пресвітеріанської церкви. Ну, а до методистів вона, на щастя, ЗОВСІМ не ходить. Вести завжди були запеклими прихильниками англіканства. Розмарі та Еллен – досить заможні. Розмарі насправді не мусить давати уроки музики, щоб мати щось на прожиття. Вона робить це лише тому, що їй це подобається. Знаєте, вони, між іншим, далекі родички Леслі. А Форди цього літа прийдуть у Чотири Вітри?

– Ні. Вони збираються в поїздку до Японії, і, скоріш за все, їх не буде десь рік. Дія в новому романі Оуена відбуватиметься саме в Японії. Це буде

перше літо, коли наш дорогий старенький Будинок Мрії пустуватиме відтоді, як ми звідти переїхали.

– Гадаю, Оуен Форд міг знайти достатньо матеріалу для своїх книжок у Канаді й не тягти свою дружину й ні в чому не винних дітей у таку поганську країну, як Японія, – пробуркотіла панна Корнелія. – Найкращим романом, який він написав, є «Книга життя!», і матеріал для цієї книжки він знайшов прямо тут, у Чотирьох Вітрах.

– Ви ж знаєте, більшість матеріалу йому надав Капітан Джим. А він збирав його по всьому світу. Але книжки Оуена здаються мені чудовими.

– О, так, вони досить непогані. Я збираюся читати все, що він напише, хоч завжди вважала, Енн, любонько, що читання романів – то гріх і даремна трата часу. Та тепер я мушу написати йому й висловити усе, що я думаю про цю історію з поїздкою в Японію, повірте МЕНІ. Він що, хоче, щоб Кеннета й Персіс повернули в язичництво?

З такою риторичною головоломкою панна Корнелія пішла геть. Сьюзан пішла вкладати Ріллу, а Енн сиділа на східцях на веранді під ранніми зорями, невинно витворюючи в думках нові мрії й уже всоте радісно виявляючи, яким розкішним може бути місячне сяйво в Гавані Чотирьох Вітрів.

III. Інглсайдські діти

Удень діти Блайтів полюбляли гратись у багатій м'якій зелені й затінку великого кленового гаю поміж домом і ставком Глен Сент Мері. Але для вечірніх розваг не існувало місця кращого, аніж маленька долина за кленовим гаєм. Для дітей то було наче казкове й романтичне царство. Якось, виглядаючи з вікна на горищі Інглсайду крізь туман і мряку після літньої грози, вони побачили цю місцину, а над нею, наче арка, виднілася на небі прекрасна веселка, яка одним кінцем ніби тонула якраз у тому місці, де ставок вливався в долину.

– Назвімо це місце Веселковою Долиною, – захоплено мовив Волтер, і відтоді так воно й звалось.

За межами Веселкової Долини вітер міг бути хвацький і галасливий, та тут він завжди віяв лагідно. Тут і там понад смерековим корінням, захованим під подушками моху, долиною бігли маленькі, звивисті, ніби казкові, стежинки. Дикі вишні, які в період цвітіння вкриваються імристо-білим квітом, були розкидані по всій долині упереміш із темними смереками. Із селища через долину протікав маленький струмок із брунатними водами. Сільські будинки розташовувалися віддалік, і лише у верхньому кінці долини височіла невеличка перекошена покинута хатинка, яку називали «старим домом Бейлі». У ньому вже багато років ніхто не жив, але поросла травою кам'яна огорожа досі оточувала старий сад біля дому, де інглсайдські діти могли відшукати фіалки, ромашки й червоні лілії, котрі все ще цвіли у визначену на те пору. Здебільшого ж сад заріс кмином, що гойдався й пінився в місячному сяйві літнього вечора, наче сріблясте море.

На південь лежав ставок, а за ним безмежний простір губився серед багряних лісів – увесь, окрім високого пагорба, на якому самотньо притулювся старенький сірий будиночок, що дивився вниз на долину й гавань. Хоч Веселкова Долина й була неподалік від селища, та в ній панував дух якоїсь дикої лісистості й усамітнення, який так полюбився інглсайдським дітям.

У долині було повно гарних і затишних улоговин, а найбільша з них була улюбленим прихистком дітлахів. Там вони й зібралися того вечора. В улоговині росли молоді смереки, а прямо по центру розкинулася маленька трав'яниста галявинка, що виходила на берег струмка. Понад струмком росла срібляста берізка – юне й неймовірно струнке деревце, якому Волтер дав ймення Біла Леді. На цій же галявині росли також Закохані Древа – саме так Волтер назвав смереку й клен, які росли так близько одне до одного, що аж поспліталися гіллям. Джем повісив на них в'язку старих санних дзвіночків, які йому подарував гленський коваль, і кожен вітерець, що навідувався в улоговину, видобував з них чарівний подзвін.

– Як же чудово повернутися сюди! – вигукнула Нан. – Зрештою, в Ейвонлі немає місць настільки ж прекрасних, як Веселкова Долина!

Та зрештою і в Ейвонлі чимало місць ім також полюбилися. Візити до Зелених Дахів завжди були для них ніби свято. Тітонька Марілла була дуже добра до них, як і пані Рейчел Лінд, котра тепер на дозвіллі плела бавовняні ковдри, готуючись до дня, коли донькам Енн потрібен буде посаг. Тут також були їхні веселі друзі – діти «дядечка» Дейві й «тітоньки» Діани. Вони добре знали всі місця, які так любила їхня мати, коли була ще юною, – довгу Стежку Закоханих, яка рожевіла від цвіту шипшини у квітучу пору, завжди охайне подвір'я з усіма вербами й тополями, що росли довкола, Джерело Дріад, такий же світлий і чудовий, як колись, Озеро Сяйливих Вод і Плакуча Вербка. Двійнята жили у старій кімнаті їхньої матері на піддашші, і тітонька Марілла заходила до них уночі, коли думала, що вони вже сплять, щоб помилуватися на них. Однак всі знали, що найбільше вона любить Джема.

Джем саме був зайнятий смаженням невеличкої форелі, яку щойно виловив в ставку. За піч у нього була купка червоних камінців, розкладених по колу, з розпаленим посередині вогнищем, а за кухонне приладдя йому правила стара, розплющена молотком бляшанка та виделка з одним зубцем. Однак так він уже приготував чимало чудових страв.

Лише Джем був дитиною Будинку Мрії. Усі решта народилися вже в Інглсайді. Він мав руде кучеряве волосся – точнісінько, як у матері, а ще материні ширі горіхові очі та витончений ніс і татові міцно стулені уста, які, однак, часто розпливалися в усмішці. А ще ж він єдиний у родині мав достатньо гарні вуха, щоб догодити смаку Сьюзан. Проте зі Сьюзан у них була вічна ворожнеча через те, що вона усе ніяк не переставала називати його «маленьким Джемом». На думку тринадцятирічного Джема, це було просто обурливо. Мама тут виявилася мудрішою.

– Я вже НЕ маленький, мамо, – обурено кричав він на свій восьмий день народження. – Я СТРАШЕННО великий.

Мама зітхнула, засміялася, а тоді знову зітхнула. Відтоді вона більше ніколи не називала його «маленьким Джемом» – принаймні в його присутності.

Джем завжди був стійким і надійним хлопчиною, який ніколи не порушував своїх обіцянок. Він був неговірким. Учителі не вважали його надзвичайно обдарованим, але навчався він добре з усіх предметів. Він ніколи не приймав нічого на віру, а завжди прагнув дослідити й перевірити правдивість того чи іншого твердження самотужки. Одного разу Сьюзан сказала йому, що, коли торкнутися язиком замерзлої дверної клямки, то можна всю шкіру собі здерти. Джем негайно ж зробив це, «просто щоб перевірити, чи це так». От він і виявив, що це таки «так» ціною зраненого язика, який страшенно болів ще кілька днів. Та Джем не шкодував, що йому доводиться страждати в ім'я науки. Завдяки постійним експериментам і спостереженням він багато чого навчився, а його брати й сестри вважали, що його знання про той маленький світ довкола них – просто дивовижні. Джем завжди знав, де росли найперші й найстиглиші ягоди, де сором'язливо прокидалися від зимової сплячки перші бліденькі фіалки й скільки блакитних яечок лежить у гнізді вільшанки в кленовому гаю. Він передбачав майбутнє за пелюстками ромашок, випивав мед із червоної конюшини й визбирував усілякі істивні корінці на березі ставка, поки Сьюзан щодня жахалася, гадаючи, що колись усі вони потруяться. Він знав, де знайти найкращу соснову живицю, що застигала блідими бурштиновими гульками на вкритій лишайниками корі, а ще знав, де ростуть найбільші горіхи в буковому лісі довкола Гарбор-Гед і де вздовж струмка найкращі місця для ловлі форелі. Він умів імітувати голоси усіх птахів і звірів у Чотирьох Вітрах і знав, де ростуть усі дикі квіти від весни до осені.

Волтер Блайт сидів під віттям Білої Леді. Поруч із ним лежала збірка поезій, але він не читав. Він дивився на верби в смарагдовому серпанку, що схилилися побіля ставка, а тоді на зграйку хмаринок, схожих на маленьких сріблястих баранців, яких вітер, ніби пастух, жене небом понад Веселковою Долиною, і його чудові широко розплющені очі аж сяяли від захоплення. Очі у Волтера були навдивовижу гарні. Уся радість і смуток, сміх, і сподівання, і прагнення багатьох поколінь, раніше приховані, виднілись у їхній темно-сірій безодні.

З вигляду Волтер був, як-то кажуть, такий схожий на свою рідню, як макогін на ночви. Зовнішністю він не скидався на жодного з родичів. Зі своїм прямим чорним волоссям і витонченими рисами обличчя він був найкрасивішим з-поміж інглсайдських дітей. Проте від матері він успадкував усю її багату уяву й любов до краси. Зимовий холод, весняна звабливість, літні мрії й осіння розкіш – усе це багато означало для Волтера.

У той час як Джем у школі був справжнім ватажком, Волтер такого авторитету не мав. Усі вважали його «дівчиськом» і боягузом, бо він ніколи ні з ким не бився й рідко долучався до шкільних ігор, а натомість більше любив сидіти собі на самоті десь у куточку й читати книжки, особливо «всілякі віршики». Волтер любив поетів і сидів над їхніми збірками, відколи навчився читати. Їхня музика – музика безсмертних рядків – впліталась у його юну душу. Волтер плекав мрію й собі одного дня стати поетом. І ця мрія здавалася йому цілком реальною. Такий собі дядечко Пол – так його називали з увічливості, – котрий зараз жив у таємничих «Штатах», був Волтеровим прикладом для наслідування. Дядечко Пол колись був звичайним ейвонлійським школярем, а тепер його поезії читали всі. Та Волтерові однокласники нічого не знали про його мрії й не були б сильно вражені, якби й дізналися. Незважаючи на недостатні фізичні вміння, Волтера

мимохить поважали через його здатність «говорити по-книжному». Ніхто в школі Глен Сент Мері не вмів говорити так, як він. Він, за словами одного хлопця, «говорив, наче якийсь проповідник», і з цієї ж причини його зазвичай не займали й не переслідували, як інших хлопців, котрих підозрювали в нелюбові до бійок або страху перед ними.

Десятирічні інглсайдські двійнята порушували всі традиційні уявлення про двійнят, оскільки між ними не було ані найменшої схожості. Енн, яку завжди кликали Нан, була дуже вродливою, з оксамитовими горіхово-карими очима й шовковим каштановим волоссям. То була дуже життєрадісна й витончена юна леді – Блайт[5 – Гра слів: «Blythe» (Блайт) як прізвище і «blithe» – веселий, життєрадісний співзвучні (прим. пер.)] за прізвищем і з натури, як сказала одна з її вчительок. Та ще й колір обличчя в неї, на превелику втіху її матері, був практично бездоганим.

– Я така рада, що хоча б одна моя донька може вдягати рожеве, – радісно повторювала пані Блайт.

Діана Блайт, знана як Ді, була дуже схожа на матір. У неї були сіро-зелені очі, які в сутінках мерехтіли якимсь особливим блиском, і руде волосся. Можливо, саме тому вона була улюбленицею батька. З Волтером у них була особлива дружба; Ді була єдиною, кому він коли-небудь читав власні вірші, – єдиною, хто знав, що він потай працював над епічною поемою, котра в дечому дуже нагадувала «Марміон»[6 – «Марміон» – історичний роман у віршах, написаний Вальтером Скоттом (прим. пер.)]. Вона зберігала всі його таємниці, навіть від Нан, а йому довіряла свої.

– Коли вже риба буде готова, Джеме? – запитала Нан, пригнувшись своїм витонченим носиком. – Від цього запаху мені страшенно хочеться їсти.

– Ще зовсім трохи, – відповів Джем, спритно перевертаючи рибу. – Дівчата, дістаньте-но хліб і тарілки. Волтере, прокинься.

– Повітря сьогодні ніби сяє, – мрійливо мовив Волтер. Не те щоб він не любив смажену форель, звісно ж, ні, але для Волтера пожива для душі завжди посідала перше місце. – Квітковий ангел витає сьогодні над світом, пробуджуючи до життя квіти. Я бачу його блакитні крила он там на пагорбі біля лісу.

– У всіх ангелів, яких я коли-небудь бачила, крила були білі, – мовила Нан.

– У квіткових ангелів – ні. Їхні крила імлісто-блакитні – точнісінько такі ж, як туман у долині. О, як би я хотів уміти літати! Це, певно, так чудово!

– Іноді можна політати уві сні, – сказала Ді.

– Мені ніколи не сниться, що я по-справжньому літаю, – відказав Волтер. – Але часто сниться, ніби я підіймаюся над землею й пливу понад парканами й деревами. Це так приємно! І я завжди думаю: «Тепер це вже НЕ сон, як раніше. ЦЬОГО разу все насправді», а тоді зрештою прокидаюся й відчуваю страшенне розчарування.

– Поквапся, Нан, – закомандував Джем.

Нан підготувала бенкетну дошку – справжню дошку в прямому й переносному значеннях – з якої діти вже з’їли у Веселковій Долині чимало страв, приправлених краще за будь-які ласощі світу. Дошку перетворили на стіл, підперши її двома велетенськими, вкритими мохом каменюками. Замість скатертини розстелили газети й засервірували стіл надщербленими тарілками й горнятками без ручок, які колись викинула Сьюзан. З бляшаної коробочки, захованої поміж корінням ялини, Нан витягла хліб і сіль. Зі струмка діти пили кришталево чисте «вино Адама», та ще мали соус до риби, що складався з чистого повітря й молодечого апетиту й надавав страві божественного смаку. Сидіти у Веселковій Долині, огорнутій золотаво-аметистовими сутінками й наповненій ароматами бальзамічної ялици та лісових трав, що цвітуть навесні, посеред блідих зірочок суничного квіту, чути шелест вітру й дзенькіт дзвіночків у тремтливих кронах дерев і їсти смажену форель із сухим хлібом – це було те, чому позаздрили б навіть сильні світу цього.

– Сідайте, – запросила Нан, коли Джем поклав на стіл блюдо з фореллю, яка апетитно шкварчала, щойно знята з вогню. – Твоя черга говорити молитву, Джеме.

– Я своє зробив, коли посмажив форель, – запротестував Джем, який терпіти не міг проказувати молитви. – Нехай Волтер говорить. Він це ЛЮБИТЬ. Але коротко, Волте. Я вмираю з голоду.

Та Волтерові так і не довелося проказувати молитву – ані довгу, ні коротку. Їх перебили.

– А хто це спускається пагорбом від дому пастора? – мовила Ді.

IV. Пасторські діти

З тітки Марти, як усі й припускали, була погана господиня, а преподобного Джона-Нокса Мередіта недарма вважали чоловіком неуважним і дуже до всіх поблажливим. Та важко було заперечити, що в пасторському домі Глен Сент Мері, попри увесь бруд і розгاردіш, панував приемний домашній затишок. Навіть критично налаштовані гленські господині це відчували, а тому їхній осуд мимохіть ушух. Можливо, його чари частково були спричинені випадковим збігом обставин: по сірих, оббитих дошками стінах будинку вилися розкішні виноградні лози, довкола них вільно, наче давні знайомі, з’юрмилися товариські акації та ялини, а з парадних вікон відкривався прекрасний вигляд на гавань і піщані дюни. Та все це було тут і за попередника пана Мередіта, коли пасторський дім був найохайнішим, найчепурнішим і найшанованішим у Глені. Тож своїми чарами дім мав більшою мірою завдячувати новим мешканцям. Тепер у ньому панувала атмосфера веселощів і дружби, його двері завжди були для всіх відчинені, а його внутрішній і зовнішній світи немов поєдналися, взявшись за руки. Єдиним законом, яким керувались у пасторському домі, була любов.

Парафіяни пана Мередіта казали, що він розбестив своїх дітей. І, цілком імовірно, так і було. Беззаперечним було те, що сварити їх він не міг. «У них немає матері», – казав він собі, зітхаючи, коли до нього доходили звістки про якісь особливо кричущі витівки його дітей. Та він не видав нічого й про половину їхніх походеньок. Він належав до секти мрійників. Вікна його бібліотеки виходили на цвинтар, але, походжаючи туди-сюди кімнатою й роздумуючи про безсмертя душі, пастор навіть не здогадувався, що Джеррі та Карл тим часом весело граються в «довгу лозу» посеред надгробків просто в обителі похованих методистів. До пана Мередіта іноді приходило гостре усвідомлення того, що діти його були не так добре доглянуті – і фізично, і морально, – як до смерті дружини, а ще він завжди підсвідомо розумів, що й дім виглядав за господарювання тітки Марти не так, як за життя Сесілії, і їжа була вже не такою смачною. Та загалом пастор жив у світі книжок й абстракцій, а тому, хоч його одяг рідко був вичищений і хоч гленські господині з його блідого виголеного лиця й худорлявих рук зробили висновок, що він недоїдає, та насправді він зовсім не був нещасним.

Якщо цвинтар узагалі можна назвати веселим місцем, то старий методистський цвинтар у Глен Сент Мері був саме таким. Новий цвинтар, по той бік методистської церкви, був місциною охайною й сумною – таким, яким і належить бути цвинтарю, а от старий так довго перебував під ласкавою й милостивою владою Природи, що там стало дуже затишно й приємно.

З трьох боків цвинтар був оточений кам'яним муром, що поріс дереном, із хитким сірим частоколом. За ним рядком росли високі стрункі ялини з густими й запашними гілляками. Мур, зведений першими поселенцями Глена, був достатньо старий, щоб здаватися гарним. Зі щілин у ньому проростали мох і трави, навесні біля його основи майоріли фіалки, а восени він пишався цвітом айстр і золотушнику. Поміж каменями дружньо скупчувалися маленькі кушки папороті, а де-не-де виростав великий лапатий орляк.

Зі східного ж боку не було ні паркана, ані кам'яного муру. Там цвинтар плавно переходив в ялинові насадження, які то підкрадалися ближче до могил, то тікали вглиб, ховаючись серед густого лісу. Повітря тут завжди було наповнене схожими на звуки арфи голосами моря й перегуками старих посірілих дерев, а весняними ранками у вітті в'язів поміж двох церков пташиний хор прославляв життя, а не смерть. Юні Мередіти так любили цей старий цвинтар!

Поміж перехняблених надгробків росли «садові» ялини, плющ і м'ята. Піщаний закуток побіля ялинового гаю геть поріс кущами чорниці. Тут можна було відшукати різноманітні надгробки трьох поколінь – від плоских довгастих червоних плит із пісковика, що височіли на могилах перших поселенців, до страхітливих новомодних «монументів» і задрапірованих урн. Один із найновіших надгробків – із найвищим і найпотворнішим «монументом» на всьому цвинтарі, був зведений у пам'ять про такого собі Алека Дейвіса, який з народження був методистом, але взяв собі за дружину пресвітеріанку з роду Дугласів і все життя дотримуватися їхніх релігійних приписів. Та коли він помер, вона не наважилася поховати його в самотній могилу на пресвітеріанському цвинтарі по той бік затоки. Усі його родичі були поховані на методистському цвинтарі, тож Алек Дейвіс по смерті повернувся до них, а його вдова втішила себе спорудженням пам'ятника, який вартував більше, ніж будь-який методист міг собі дозволити. Юні Мередіти його

терпіти не могли, без жодної на те причини, зате любили старі, плоскі, схожі на лави надгробки, порослі високою травою. З одного з таких надгробків вони й зробили собі лавку, на якій оце зараз і повсідалися. Джеррі, втомившись від гри в «довгу лозу», сидів собі й грав на дримбі. Карл любовно спостерігав за якимсь дивним жуком, на якого щойно натрапив. Уна намагалася зшити ляльці сукенку, а Фейт, спершись на тонкі засмаглі руки, вимахувала босими ногами під мелодію дримби.

У Джеррі було батькове чорне волосся й великі чорні очі, та в нього вони не мерехтіли за мрією, а горіли жвавими вогниками. Фейт же, котра сиділа поруч із ним, носила свою вроду, немов троянда, – безтурботно й розкішно. У неї були золотисто-карі очі, золотисто-каштанові кучері й рожеві щічки. Фейт надто багато сміялася, щоб здобути схвалення в татовій парафії, й одного разу ось так шокувала стару пані Тейлор – невтішну вдову по кількох чоловіках, – коли заявила прямо в церковному притворі: «Світ – це НЕ пелена сліз, пані Тейлор. Він сповнений сміху й веселощів».

Натомість маленька замріяна Уна сміялася нечасто. У її прямих темних косах не видно було пустотливих кучерів, а в синіх мигдалеподібних очах було щось жалісне й задумливе. Її ротик лише зрідка розпливався у неспіливій, так само задумливій усмішці. Вона набагато вразливіше сприймала громадську думку, аніж Фейт, і постійно терзала себе думками про те, що щось в їхньому способі життя було неправильне. Їй хотілось усе налагодити, але вона не знала, як. Час від часу вона протирала пилюку на меблях – та лише тоді, коли їй вдавалося знайти ганчірку, бо вона ніколи не лежала в одному й тому ж місці двічі. Коли натрапляла на щітку для одягу, то намагалася почистити батьків найкращий костюм для недільної служби, а одного разу навіть пришила гудзика грубою білою ниткою. Коли наступного дня пан Мередіт пішов до церкви, усі парафіянки помітили той гудзик, і ще кілька тижнів Жіноче Товариство допомоги тільки про те й говорило.

Карл мав чисті, ясні темно-сині очі, які дивилися відважно й рішуче, – такі, як були в матері, а ще її каштанове з золотавими вкрапленнями волосся. Він знав усі комахині секрети й мав якусь інстинктивну прихильність до бджіл та жуків. Уна ніколи не любила сидати поруч із ним – бо ж хто його зна, яка ще дивна істота може ховатись у нього за пазухою. Джеррі відмовлявся спати з ним, бо якось Карл узяв зі собою в ліжко маленького вужа. Тому Карл зі своїми чудернацькими друзями спав у своєму старому ліжечку, яке було йому вже закоротке і в якому він не міг випростатися. Може, і добре було, що тітка Марта була підсліпувата й не помічала нічого, коли перестеляла йому постіль. А загалом вони були милою й веселою зграйкою дітлахів, і Сесілії Мередіт, певно, було дуже гірко, коли вона усвідомила, що мусить їх покинути.

– А де б ви хотіли, щоб вас поховали, якби ми були методистами? – весело запитала Фейт.

Це питання відкрило перед дітьми широке поле для міркувань.

– Вибір невеликий: цей цвинтар переповнений, – відповів Джеррі. – Я, гадаю, хотів би, щоб мене поховали в тому кутку біля дороги. Там я міг би чути, як повз проїжджають екіпажі й перемовляються між собою люди.

- А я б хотіла лежати в тому маленькому виярку під віттям плакучої берези,
- мовила Уна. - На тій берізці так полюбляють сидіти пташки, а зранку вони так завзято співають!

- А я - біля Портерів, бо там поховано стільки дітей! Я люблю товариство,
- сказала Фейт. - Карле, а ти б де хотів?

- Я б узагалі не хотів, щоб мене ховали, - відказав Карл, - та якщо вже доведеться, то нехай мене поховать у мурашнику. Мурахи - СТРАШЕННО цікаві істоти!

- Якими, певно, хорошими були усі ці люди, яких тут поховано, - сказала Уна, читаючи давні панегірики. - Здається, на всьому цвинтарі немає нікого поганого. Зрештою, методисти, певно, набагато кращі за пресвітеріанців.

- Може, методисти просто ховають поганих людей так само як котів, - припустив Карл. - Може, вони просто не переймаються тим, щоб узагалі приносити їх на цвинтар.

- Дурниці, - відказала Фейт. - Люди, поховані тут, були нічим не кращі за решту, Уно. Та коли хтось помирає, про нього можна говорити тільки хороше, бо інакше його привид повернеться й буде тебе переслідувати. Мені про це розповіла тітка Марта. Я спитала тата, чи це правда, а він просто глянув наче крізь мене й пробурмотів: «Правда? Правда? А що є правда? Що є правда, о, глузливий Пілате?»[7 - Алюзія на Біблію (Євангеліє від Івана 18:38) (прим. пер.).] Тож я й вирішила, що це таки правда.

- Цікаво, чи не повернеться з того світу привид пана Алека Дейвіса й не почне мене переслідувати, якщо я кину камінь в урну на його надгробку? - запитав Джеррі.

- Тебе буде переслідувати пані Дейвіс, - захихотіла Фейт. - Вона дивиться на нас у церкві так, ніби кішка на мишей. Минулої неділі я покривлялася до її племінника, а він скорчив гримасу мені у відповідь, і бачили б ви, як вона на нього глянула! Закладаюся, що, як тільки вони вийшли з церкви, вона дала ЙОМУ добрячої прочуханки. Я і до неї кривлялася б, але пані Еліот сказала мені, що її в жодному разі не можна ображати.

- Подейкують, що Джем Блайт одного разу показав їй язика, і відтоді вона ніколи не лікувалась у його тата, навіть коли її чоловік помирав, - сказав Джеррі. - Цікаво, які ж вони - ті Блайти?

- З вигляду вони мені сподобалися, - мовила Фейт. Пасторські діти були на станції того дня, коли приїхали молодші Блайти. - А ОСОБЛИВО мені сподобався Джем.

- У школі кажуть, що Волтер - справжнє дівчисько, - сказав Джеррі.

- Я в це не вірю, - відповіла Уна, яка вважала Волтера дуже вродливим.

- Ну, зате він пише вірші. Минулого року він здобув нагороду за свій вірш - про це мені розповів Берті-Шекспір Дрю. Мати Берті думала, що нагорода мала дістатися ЙОМУ, бо ж у нього таке ім'я, але Берті сказав, що, хоч як

би його не назвали, він не зміг би писати вірші навіть для порятунку своєї душі.

– Гадаю, ми познайомимося з ними, як тільки вони почнуть ходити до школи, – замислено мовила Фейт. – Сподіваюся, дівчата виявляться хорошими. Бо більшість тутешніх дівчат мені не подобаються. Навіть ті, що здаються милими й приємними, – такі мляві й капризні! Але двійнята Блайт виглядають веселими. Я гадала, що двійнята завжди схожі одне на одного, а вони – різні. Думаю, рудоволоса буде наймилішою.

– Мені сподобалась їхня мама, – зітхнула Уна. Уна заздрила дітям, які мали маму. Їй було лише шість, коли її мати померла, та в неї залишилися дуже дорогоцінні спогади, які вона плекала у своїй душі, наче скарби, – спогади про обійми в сутінках, ранкові ігри, люблячі очі, ніжний голос і найсолодший, найвеселіший сміх.

– Кажуть, вона не така, як інші люди, – сказав Джеррі.

– Пані Еліот каже, що це тому, що вона так ніколи й не виросла, – пояснила Фейт.

– Але ж вона вища за саму пані Еліот!

– Так, так, але в душі – пані Еліот каже, що пані Блайт у душі – досі маленька дівчинка.

– Що це так пахне? – перебив Карл, пригнувшись.

Тепер вони всі почули цей запах. Найприємніший у світі запах линував у спокійному вечірньому повітрі з невеличкої лісисті долини за пагорбом, на якому стояв дім пастора.

– Від цього запаху мені хочеться їсти, – сказав Джеррі.

– А в нас на вечерю був тільки хліб із м'ясою, а на обід – наша холодна «одноманітність», – жалібно мовила Уна.

Тітка Марта мала звичку на початку тижня варити великий шматок баранини й подавати її кожного дня – холодну й жирну, – аж доки вона не закінчувалася. Цій страві Фейт у хвилину натхнення дала ймення «одноманітність», і відтоді в пасторському домі її незмінно називали лише так.

– Ходімо подивимося, звідки долинає цей запах, – сказав Джеррі.

Вони усі підвелися, весело, ніби маленькі цуценята, пробіглися галявиною, перелізли через паркан і помчали вниз по вкритому мохом схилу, слідуючи за тим принадним запахом, що з кожним кроком ставав дедалі сильнішим. За кілька хвилин вони захекано спинились у святая святих Веселкової Долини, де юні Блайти саме збиралися проказувати молитву й приступати до їжі.

Пасторські діти сором'язливо зупинилися. Уна пошкодувала, що вони так необдуманно поспішили, але Ді Блайт трималась гідно в будь-якій ситуації. Вона вийшла наперед, дружньо посміхнувшись.

– Гадаю, я знаю, хто ви, – мовила вона. – Ви з пасторського дому, чи не так?

Фейт кивнула, і на щоках у неї з'явилися ямочки.

– Ми почули запах вашої форелі, і нам стало цікаво, що тут відбувається.

– Сідайте з нами й допоможіть нам її з'їсти, – запропонувала Ді.

– Певно, у вас немає форелі на стількох людей, – сказав Джеррі, жадібно дивлячись на бляшаний таріль.

– Ні, у нас її повно – по три рибини на кожного, – відповів Джем. – Сідайте.

Більше просити їх не було потреби. Усі вони враз посідали на порослі мохом каменюки й узялись їсти. Бенкетували весело й довго. Нан і Ді, певно, вмерли б зі страху, якби дізналися про те, що добре знали Фейт і Уна, – що Карл у кишені куртки тримав двох мишей. Та вони про це так і не дізналися, тож це їм ніяк і не зашкодило. Де ще можна краще роззнайомитися, як не за обіднім столом? Коли було з'їдено останню форель, пасторські та інглсайдські діти вже заприсяглися бути добрими друзями й союзниками у всьому. Вони ніби знали одне одного завжди, і так триватиме й надалі. Плем'я Йосипа знайшло собі подібних.

Вони переповіли одне одному своє коротке минуле. Пасторські діти дізналися про Ейвонлі та Зелені Дахи, про традиції Веселкової Долини й про маленький будиночок на березі гавані, де народився Джем. Інглсайдські діти ж почули про Мейвотер, де Мередіти жили до переїзду в Глен, про однооку ляльку Уни й про домашнього улюбленця Фейт – півня.

Фейт переважно обурювалася, бо всі глузували з того, що вона приручила півня. Та Блайти їй сподобалися, бо вони прийняли цей факт без жодного подиву.

– Такий гарний півень, як Адам, – нічим не гірший від собаки чи кота, Я гадаю, – сказала вона. – Якби він був канаркою, ніхто б так не дивувався. А я виховувала його з маленького, дрібного жовтого курчати. Мені його дала пані Джонсон із Мейвотера. Усіх його братів і сестер з'їла ласиця. Я назвала його на честь чоловіка пані Джонсон. А ляльок і котів я ніколи не любила. Коти надто підступні, а ляльки просто НЕЖИВІ.

– А хто живе в будинку он там нагорі? – запитав Джеррі.

– Панна Розмарі та панна Еллен Вест, – відповіла Нан. – Ми з Ді цього літа братимемо уроки музики в панни Розмарі.

Уна дивилася на щасливих двійнят сповненим туги поглядом, який, однак, був надто ніжним для заздрощів. Ох, якби ж і вона могла брати уроки музики! То була одна з мрій її маленького потайного життя. Та нікому таке навіть на думку не спадало.

– Панна Розмарі дуже мила й завжди гарно вдягається, – сказала Ді. – А волосся в неї кольору мелясової цукерки, – задумливо додала вона, бо, як і мати, ніяк не могла змиритися з кольором своїх кіс.

– Мені й панна Еллен подобається, – мовила Нан. – Вона завжди пригощала мене цукерками, коли приходила до церкви. Але Ді вона лякає.

– У неї такі чорні брови й такий грубий голос! – пояснила Ді. – О, як же її боявся Кеннет Форд, коли був малим! Мама розповідала, буцім першого разу, коли пані Форд привела його в неділю до церкви, там була панна Еллен, і сиділа вона прямо за ним. Побачивши її, Кеннет одразу ж почав кричати й кричав так доти, доки пані Форд його не вивела.

– А хто така пані Форд? – зацікавлено спитала Уна.

– О, Форди тут не живуть. Вони приїжджають лише влітку, а цього літа не приїдуть. Вони живуть у тому маленькому будиночку на узбережжі біля гавані, де колись мешкали мама з татом. Хотіла б я, щоб ви побачили Персіс Форд. Вона така гарна, хоч картину з неї пиши.

– Я чула про пані Форд, – втрутилася Фейт. – Берті-Шекспір Дрю розповідав мені про неї. Чотирнадцять років тому вона вийшла заміж, і її чоловік був мертвий, а тоді воскрес.

– Нісенітниця, – сказала Нан. – Усе було зовсім не так. Берті-Шекспір ніколи не може нічого до пуття розповісти. Я знаю всю історію й колись вам її переповім, але не зараз, бо вона дуже довга, а нам уже пора додому. Мама не хоче, щоб ми допізна засиджувалися надворі в такі росяні вечори.

Тим часом за пасторських дітей не хвилювався ніхто. Тітка Марта вже спала, а сам пастор досі був надто поглинутий міркуваннями про безсмертя душі, щоб пам'ятати про смертність тіла. Але юні Мередіти також пішли додому, а в головах у них вже поставали мрії про веселі прийдешні часи.

– Гадаю, у Веселковій Долині навіть гарніше, ніж на цвинтарі, – сказала Уна. – А ще я просто обожаю любих Блайтів. ТАК добре, коли можеш когось полюбити, адже часто в тебе просто НЕ ВИХОДИТЬ. Минулої неділі під час проповіді тато сказав, що ми повинні любити всіх. Але як? Як можливо полюбити пані Дейвіс?

– О, тато просто сказав так за кафедрою, – безтурботно відказала Фейт. – У нього забагато здорового глузду, щоб насправді так думати.

Юні Блайти пішли до Інглсайду – усі, окрім Джема, який вислизнув на кілька хвилин й подався в дальній закуток Веселкової Долини. Там росли конвалії, а Джем ніколи не забував назбирати букет для мами, поки вони ще цвіли.

V. Пришестя Мері Венс

- Сьогодні один із тих днів, коли відчуваєш, що щось має статися, - сказала Фейт, готова одразу ж відповісти на поклик кришталеву чистого повітря й блакитних пагорбів.

Від захвату вона обхопила себе руками й узялася танцювати на старому надгробку Єзекії Поллока, нажахавши цим двох старих леді, які саме проїжджали повз, коли Фейт стрибала навколо надгробка на одній нозі, метеляючи іншою в повітрі й розмахуючи руками.

- І це, - простогнала одна стара леді, - донька нашого пастора!

- А чого ще можна було очікувати в сім'ї вдівця? - простогнала їй у відповідь інша стара леді, а тоді вони двоє скрушно похитали головами.

То був суботній ранок, і Мередіті вийшли на прогулянку в намоклий від роси світ із радісним усвідомленням того, що сьогодні в них вихідний. Їм завжди нічого було робити у вихідні. Навіть Нан та Ді Блайти суботніми ранками мали деякі хатні справи, а доньки пастора були вільні блукати, де їм заманеться, від рум'яного світанку аж до росяного вечора, якщо це їх тішило. І це таки ТІШИЛО Фейт, та Уна відчувала потайне, гірке приниження від того, що їх ніколи нічого не вчили. Її однокласниці вміли готувати, шити та в'язати, і тільки вона була в хатніх справах маленькою невігласкою.

Джеррі запропонував оглянути поближні землі, тож вони вирушили в путь крізь ялиновий гай, підібравши дорогою Карла, який саме стояв навколішки в мокрій траві й спостерігав за своїми улюбленими мурахами. Проминувши гай, вони вийшли на пасовище пана Тейлора, всипане блідими, наче привиди, кульбабами. У віддаленому куті пасовища притулилася стара розвалена стодола, де пан Тейлор іноді зберігав надлишки сіна, та, окрім того, ні для чого іншого її вже не можна було використати. Туди-то й рушили юні Мередіті й блукали кілька хвилин долішнім поверхом стодоли.

- Що це було? - раптово прошепотіла Уна.

Усі стали прислухатися. З копиці сіна нагорі долинав ледь чутний, але виразний шелест. Юні Мередіті перезирнулися.

- Там щось є, - видихнула Фейт.

- Я полізу туди й подивлюся, що це, - рішуче мовив Джеррі.

- О, не треба, - почала благати Уна, хапаючи його за руку.

- Ні, я піду.

- Тоді ми всі підемо з тобою, - сказала Фейт.

Тож усі четверо полізли хиткою драбиною догори: Джеррі та Фейт - зовсім-таки безстрашно, Уна - збліднувши від переляку, а Карл - досить неуважно, розмірковуючи про те, чи вдасться йому знайти нагорі кажана. Він так хотів побачити кажана при денному світлі!

Піднявшись драбиною на копицю сіна, вони побачили те, що викликало той шелест, і від цього видовища їм аж мову відняло на кілька хвилин.

У маленькому гніздечку посеред сіна згорнулася дівчинка, яка виглядала так, наче щойно прокинулася. Побачивши їх, вона, тремтячи, досить непевно звелася на ноги, і в яскравому сонячному світлі, що линуло з обплетеного павутиною віконця позаду, вона змогла розгледіти її худеньке, спалене на сонці личко, бліде навіть попри засмагу. Волосся її було заплетене у дві грубі, схожі на мотузки, коси, а очі в неї були дуже дивні – «зовсім білі», як подумали пасторські діти, поки вона поглядала на них хоча й трохи зухвало, та все ж з якоюсь гіркотою. Вони справді були такі блідо-блакитні, що здавалися майже білими, особливо в порівнянні з тоненькою чорною смужкою довкола райдужки. Дівчинка була боса й з непокритою головою, а вдягнута була в стару, вицвілу й подерту клітчасту сукенку, надто тісну й закоротку для неї. Що ж до віку, то, дивлячись на її маленьке виснажене личко, важко було припустити, скільки їй років, але зріст виказував, що дівчинці близько дванадцяти.

– Хто ти? – спитав Джеррі.

Дівчинка озирнулася назад, ніби в пошуках шляху до втечі, а тоді, здавалося, поступилася, ледь помітно затремтівши з відчаю.

– Я Мері Венс, – відповіла вона.

– Звідки ти прийшла? – продовжив Джеррі.

Мері, замість того щоб відповісти, раптово сіла, чи то пак впала, на сіно й почала плакати. Фейт миттю кинулася до неї й обійняла її худенькі тремтячі плечі.

– Облиш її, – закомандувала вона до Джеррі, а тоді обійняла малу приблуду.
– Не плач, люба. Просто скажи нам, що трапилося. Ми – твої друзі.

– Я так... так... зголодніла, – заголосила Мері. – Я... я їла востаннє в четвер уранці, а відтоді хіба що трохи води випила зі струмка поблизу.

Пасторські діти з жахом перезирнулися. Фейт зірвалася на ноги.

– Перші ніж скажеш ще хоч слово, ходімо з нами в пасторський дім, поіси чогось.

Мері здригнулася.

– О, ні... я не можу. Що скажуть ваші мама й тато? Вони ж відішлють мене назад!

– У нас немає мами, а татові байдуже, як і тітці Марті. Ходімо, кажу тобі,
– нетерпляче тупнула ногою Фейт.

Чи ж ця чудернацька дівчинка хоче вмерти з голоду майже в них на порозі?

Мері скорилася. Вона була така слабка, що не могла навіть самотужки зійти вниз драбиною, та діти якось допомогли їй спуститись і повели її через

поле на кухню пасторського дому. Тітка Марта, яка саме замішувала звичне суботнє вариво, не звернула на неї жодної уваги. Фейт й Уна забігли до комори й викрали звідти трохи їжі – холодну «одноманітність», хліб, масло, молоко й шматок сумнівного пирога.

Мері Венс накинулася на їжу пожадливо й неперебірливо, а пасторські діти тим часом стояли довкола неї й спостерігали. Джеррі помітив, що в неї були гарні вуста й дуже милі рівненькі білі зубки. А Фейт виявила, потай жажнувшись, що на Мері не вдягнуто більш нічого, окрім тієї подертої, вицвілої сукенки. Уна ж була сповнена широкого жалю до дівчинки, а Карл – подиву, і всі вони просто вмирали з цікавості до новоприбулої.

– А тепер ходімо на цвинтар, розповіси нам трохи про себе, – закомандувала Фейт, коли апетит Мері трохи вгамувався.

Тепер уже Мері охоче погодилася. Їжа повернула їй природну жвавність і розв'язала її балакучий язичок.

– Ви ж не скажете нічого своєму татові, якщо я вам розповім? – поставила умову Мері, коли її всадовили на надгробок пана Поллока.

Навпроти неї в гострому передчутті таємниць і пригод рядочком посідали пасторські діти. Щось таки ТРАПИЛОСЯ того дня, як вони й очікували.

– Ні, не скажемо.

– Обіцяєте?

– Обіцяємо.

– Ну, я втекла. Я жила з пані Вайлі з іншого боку гавані. Знаєте її?

– Ні.

– Ну, воно й на краще. Вона страшна жінка. Лишенько, як же ж я її ненавиджу! Вона загнала мене ледь не до смерті, а істи вдосталь і близько не давала, та ще й била мене майже щодня. Ось, гляньте-но.

Мері засукала подерті рукави й показала дітям кістляві рученята й худі порепані долоньки, аж чорні від синців. Пасторські діти затремтіли з жаху. Фейт уся аж побагровіла від обурення, а очі Уни наповнилися слізьми.

– У середу ввечері вона лупцювала мене палицею, – байдуже пояснила Мері, – бо я дала корові хвицнути ногою й перекинути відро з молоком. А звідки ж я мала знати, що та бісова корова збирається хвицяти ногами?

По спинах її слухачів пробігла дрож – радше приємна, аніж навпаки. Вони ніколи б навіть не наважилися використовувати такі непевні слова, але можливість почути, як їх говорить хтось інший – та ще й дівчина, – виявилася досить захопливою. Ця Мері Венс однозначно була цікавою істотою.

– Я не звинувачую тебе за те, що ти втекла, – сказала Фейт.

- О, я не тікала через те, що вона мене лупцювала. То бувало кожного дня, то я вже збіса добре до цього звикла. Не, я вже тиждень планувала дати драла звідти, бо дізналася, що пані Вайлі збирається здати свою ферму в оренду й переїхати до Лоубриджа, а мене віддати своїй кузині з Шарлоттауна. ТАКОГО я вже не збиралася терпіти! Вона навіть гірша за пані Вайлі. Пані Вайлі минулого літа позичала мені їй на місяць, то я б краще зі самим дияволом жила!

І вдруге по спинах дітей пробігла дрож. Та цього разу Уна виглядала зніяковіло.

- От я й вирішила покінчити з цим і втекти. Мала сімдесят центів, які мені ще навесні дала пані Кроуфорд за те, що я посадила їй картоплю. А пані Вайлі про це ні сном ні духом, бо вона якраз навідувала свою кухню, коли я її садила. Я собі думала, що втечу нишком до Глена, а тоді куплю квиток до Шарлоттауна й спробую знайти там якусь роботу. Я, знаєте, дуже енергійна - зовсім не ледача. То в четвер уранці я й втекла, поки пані Вайлі ще спала, і пішла до Глена - шість миль ішла пішки. А коли прийшла на станцію, то виявила, що згубила всі гроші. Поняття не маю, як і де. Ну, не було їх, та й усе. Я не знала, що мені було робити. Якби повернулася до Вайлі, вона б із мене сім шкур здерла. То я й сховалася в тій старій stodoli.

- І що ти тепер робитимеш? - запитав Джеррі.

- Не знаю. Певно, повернуся назад і вип'ю свою гірку чашу. Тепер, коли я наїлася, то, думаю, зможу це стерпіти.

Та за вдаваною хоробрістю в очах Мері ховався страх. Уна раптово перелізла з одного надгробка на інший, ближче до Мері, й обійняла її за плечі.

- Не повертайся туди. Залишайся з нами.

- О, пані Вайлі прийде по мене, - відказала Мері. - Певно, вона вже й на мій слід напала. Думаю, я можу побути з вами, поки вона мене не знайде, якщо ваш тато й тітка не проти. Ото ж я дурна була, коли вирішила, що зможу втекти. Вона б і з того світу мене дістала. Та мені в неї було так погано!

Голос Мері затремтів, та вона соромилася виявляти свою слабкість.

- Навіть собаці краще живеться, аніж мені було ці чотири роки, - зухвало пояснила вона.

- Ти жила з пані Вайлі чотири роки?

- Ага. Вона взяла мене з сиротинця в Гоуптауні, коли мені було вісім.

- Це ж звідти й пані Блайт! - вигукнула Фейт.

- Я провела в сиротинці два роки. Мене туди відправили, як мені було шість. Мамка моя повісилася, а тато собі горлянку перерізав.

- Який жах! А чому ж так?

- Пиячили, - лаконічно відповіла Мері.

- І в тебе немає ніяких родичів?

- Не, нема жодного, про кого б я знала. Та колись, певно, були. Мене назвали на честь цілої купи родичів. Мое повне ім'я - Мері-Марта-Люсілла-Мур-Бол Венс. Хоч у когось тут є довше ім'я за моє? Мій дід був дуже багатий - закладаюся, що багатший за ВАШОГО. Але тато все пропив, та й мама допомогла. ВОНИ, до речі, теж мене били. Ой, та мене стільки лупцювали, що я вже й ніби полюбила це.

Мері похитала головою. Вона відчувала, що пасторським дітям її шкода, а їй не хотілося, щоб її жаліли. Вона хотіла, щоб їй заздрили. Дівчинка весело роззирнулася довкола. Тепер, більше не затьмарені голодом, її чудернацькі очі здавалися прекрасними. Вона ще покаже цим дітлахам свою справжню сутність!

- А ще я страшенно багато хворіла, - гордо заявила вона. - Не так багато дітей змогли б пройти через те ж, що і я. Я мала і скарлатину, і кір, і свинку, і бешиху, і коклюш, і навіть ПЕВМОНІЮ.

- А ти була колись смертельно хвора? - спитала Уна.

- Не знаю, - засумнівалася Мері.

- Звісно ж, ні, - глузливо відказав Джеррі. - Коли ти смертельно хворий, то вмираєш.

- О, ну, я точно ніколи не вмирала, - мовила Мері, - але якось мало не віддала кінці. Усі вже було подумали, що я вмерла, вже й збиралися на стіл класти, а я взяла й віджила.

- А як це - бути напівмертвим? - з цікавістю запитав Джеррі.

- Та ніяк. Я ще кілька днів опісля нічого про те не знала. То було тоді, коли я мала ПЕВМОНІЮ. Пані Вайлі не хотіла кликати лікаря - казала, що не буде так тратитися заради якоїсь прислужниці. Стара Крістіна МакАлістер тоді лікувала мене припарками й таки поставила мене на ноги. Та деколи я шкодую, що не померла тоді ще наполовину й не покінчила з цим усім. Мені б так було тільки краще.

- Хіба якби ти потрапила до раю, - досить непевно мовила Фейт.

- Ну, а куди ж іще можна потрапити? - спантеличено задала відповіді Мері.

- Ще можна до пекла, ти ж знаєш, - сказала Уна, стишуючи голос й обіймаючи Мері, щоб полегшити тягар такого припущення.

- Пекло? А що це таке?

- Це ж там живе диявол, - сказав Джеррі. - Ти мала чути про нього, бо ж згадувала його.

– О, так, але я не знала, що він живе в якомусь місці. Думала, він просто блукає собі довкола. Пан Вайлі іноді згадував про пекло, коли ще був живий. Він завжди когось туди посилав. Я собі думала, що то якась місцина в Нью-Брансвіку, звідки він родом.

– Пекло – жахливе місце, – сказала Фейт так драматично-вдоволено, як тільки можна розповідати про всілякі страхіття. – Лихі люди потрапляють туди після смерті й довіку горять у вогні.

– Хто тобі таке сказав? – недовірливо запитала Мері.

– Так написано в Біблії. І пан Ісаак Крозерс із Мейвотера говорив нам те саме в недільній школі. Він був старостою в церкві й усе про це знає. Але тобі нічого хвилюватися. Якщо будеш поводитися чемно, то підеш до раю, а як будеш погана, то, певно, таки до пекла.

– Не, в пекло я не піду, – рішуче відказала Мері – Хай яка вже я погана, горіти у вогні я не хочу. Я ж знаю, як воно, – колись випадково взяла в руки розпечену кочергу. А що треба робити, щоб бути хорошою?

– Треба ходити до церкви та в недільну школу, читати Біблію й молитися щовечора, а ще робити пожертви на місіонерську діяльність, – пояснила Уна.

– Стільки всього! – вигукнула Мері. – Може, щось іще?

– Ще треба просити в Бога, щоб пробачив тобі гріхи.

– Але я н-ніколи їх не вчиняла, – сказала Мері. – Що взагалі таке той гріх?

– О, Мері, та ж їх усі чинять, тож і ти точно грішила. Чи ж ти ніколи не казала неправди?

– Купу разів, – відповіла Мері.

– А це страшний гріх, – урочисто мовила Уна.

– То ти хочеш сказати мені, – домагалася пояснень Мері, – що мене відправлять до пекла за те, що я час від часу брехала? Але ж я була ЗМУШЕНА. Пан Вайлі одного разу всі кістки б мені переламав, якби я йому не збрехала. Мене ці брехні знаєте, скільки разів рятували!

Уна зітхнула. Непросто було розібратися з такою кількістю складних питань. Вона здригнулася на думку про те, як воно – коли тебе жорстоко б'ють. Скоріш за все, вона б тоді теж збрехала. Вона стиснула маленьку мозолисту долоньку Мері.

– А це єдина сукня, яку ти маєш? – запитала Фейт, чия весела натура не бажала надовго зупинятися на неприємних темах.

– Та я просто надягнула її, бо вона вже зовсім ні до чого не годиться, – вигукнула Мері, зашарівшись. – Одяг мені купувала пані Вайлі, а я не хотіла бути їй щось винна. Я ж-бо чесна! Якщо я собі зібралася тікати, то

не хотіла брати з собою нічого сінько з того, що належить їй і хоча б чогось вартує. Коли я виросту, то сама куплю собі блакитну атласну сукенку. Та й ваш одяг не такий уже й чудовий. Я думала, пасторські діти завжди гарно вбрані.

Очевидним було те, що Мері була дівчиною з характером і мала вразливі місця. Та був у ній якийсь дивний, дикий шарм, яким вона всіх полонила. Того дня її привели у Веселкову Долину й відрекомендували Блайтам як «подругу, що живе по той бік затоки й приїхала в гості». Блайти прийняли її без жодних запитань, може, тому, що вона на той момент мала цілком поважний вигляд. Після обіду, під час якого тітка Марта знай шось бурмотіла собі під ніс, а пан Мередіт перебував у напівпритомному стані, свою недільну проповідь, Фейт наполягла, щоб Мері надягнула одну з її суконь і ще дещо з її гардеробу. А з акуратно заплетеними косами Мері взагалі виглядала цілком прийнятно. Як товаришка по грі вона теж ім чудово підходила, адже знала кілька нових і захопливих ігор, а історіям її ніколи не бракувало перчинки. Насправді деякі її вислови навіть змушували Нан та Ді поглядати на неї скося. Вони були не зовсім певні, що подумала б їхня мати про нову товаришку, та добре розуміли, якою була б думка Сьюзан. Та Мері ж була гостею в пасторському домі, тож не могла бути лихою.

Коли настав час лягати спати, діти зіткнулися з однією проблемою: де ж мала спати Мері?

– Ти ж знаєш, ми не можемо постелити їй у кімнаті для гостей, – збентежено сказала Фейт Уні.

– У мене у волосі нічого немає! – ображено вигукнула Мері.

– О, та я не ЦЕ мала на увазі, – запротестувала Фейт. – У кімнаті для гостей страшенний розгардіяш. Миші прогризли велетенську дірку в перині й улаштували собі там нору. Ми про це й не знали, аж доки тітка Марта минулого тижня не вклала преподобного пана Фішера з Шарлоттауна спати в тій кімнаті. ВІН же скоро про все дізнався! А тоді татові довелося покласти його у своє ліжко й піти спати на дивані в бібліотеці. Тітка Марта поки ще не мала часу привести до ладу те ліжко, тож там не можна спати НІКОМУ, незалежно від того, наскільки чисте у вас волосся. А наша кімната така маленька, та й ліжко невеличке, тому разом спати не вийде.

– Я можу переночувати на копиці сіна в тій старій stodолі, якщо позичите мені якусь ковдру, – по-філософськи мовила Мері. – Минулої ночі було прохолодно, та я спала й на гірших ліжках.

– О, ні-ні, так не можна, – відказала Уна. – Фейт, у мене є план. Пам'ятаєш той старий тапчан на горищі, зі старим матрацом, який залишився ще від колишнього пастора? Давай візьмемо туди постіль із кімнати для гостей і вкладемо Мері там. Ти ж не проти спати на горищі, Мері? Воно якраз над нашою кімнатою.

– Мені будь-яке місце підійде. Ой, та я ніколи в житті не мала нормального місця для сання. У пані Вайлі я спала в комірці над кухнею. Влітку крізь діри в даху на мене падав дощ, а взимку – сніг. А за ліжко мені правила копиця сіна на підлозі. Тож мені вже все одно, де спати.

Горище пасторського дому було низьким, видовженим і затіненим, а в обгородженому куті на піддашші стояло ліжко, яке й застелили для Мері вишуканими підшитими простирадлами й вишитою ковдрою, котрі колись із такою гордістю вишивала Сесілія Мередіт спеціально для гостьової кімнати в новому домі й котрі пережили навіть досить сумнівне прання тітки Марти. Діти побажали одне одному доброї ночі, і пасторський дім оповила тиша. Уна саме засинала, коли почула звуки, що долинали з кімнати нагорі. Ті звуки змусили її раптово підвестись.

– Чуеш, Фейт? Мері плаче, – прошепотіла вона.

Та Фейт уже заснула, тож нічого не відповіла. Уна вислизнула з ліжка й прокралась у своїй білій нічній сорочці в передпокій, а звідти на горище. Скрипуча підлога вказувала їй наближення, тож, коли вона дійшла до кутка, в якому спала Мері, її зустріла місячна тиша й лише маленький нерухомий горбик посередині ліжка.

– Мері, – прошепотіла Уна.

Відповіді не було.

Уна підкралася ближче до ліжка й потягнула за ковдру.

– Мері, я знаю, що ти плачеш. Я все чула. Тобі тут самотньо?

Мері раптово визирнула з-під ковдри, але нічого не відповіла.

– Можна я ляжу біля тебе? Мені холодно, – мовила Уна, тремтячи від холодного вітру, що вривався в маленьке відчинене віконце на горищі вривався вітер з північного узбережжя.

Мері посунулася, і Уна притулилася біля неї.

– ТЕПЕР тобі не буде самотньо! Нам не слід було першої ж ночі лишати тебе саму.

– Мені не було самотньо, – фиркнула Мері.

– Чому ж тоді ти плакала?

– О, я просто була сама та й почала собі думати про різне. А тоді я подумала про те, що доведеться повернутися до пані Вайлі... а вона мене лупцюватиме за те, що я втекла... і... і... і ще про те, що я піду до пекла за свої брехні. Мене це страшенно турбує!

– О, Мері! – згорьовано вигукнула бідолашна Уна. – Не думаю, що Бог відішле тебе до пекла за те, що ти обманювала, бо ж ти не знала, що це неправильно. Він просто НЕ ЗМОЖЕ так вчинити! Адже ж він добрий і милостивий. Та тепер, звісно, ти не повинна більше брехати, бо знаєш, що це погано.

– Якщо я не зможу брехати, що ж зі мною буде? – запитала Мері, схлипуючи.

– ТИ цього не зрозумієш. Ти нічого про це не знаєш. У тебе є дім і люблячий батько – хоча й здається, що він присутній тут хіба що

наполовину. Та в будь-якому разі він тебе не б'є, ти маєш вдосталь іжі - хоча та ваша тітка ЗОВСІМ не петрає в куховарінні. О, та сьогодні я вперше, відколи себе пам'ятаю, відчуваю ситою! Мене все життя лупцювали, за винятком тих двох років, що я провела в сиротинці. Там мене не били, і то було досить непогано, хоча директорка була страшенно злюча. Виглядала завжди так, ніби хоче мені голову відірвати. Та пані Вайлі - то чистий жах, і мені до смерті страшно, як подумаю, що треба до неї вертатися.

- Може, тобі не доведеться. Може, ми придумаємо, як тобі допомогти. Давай разом попросимо Бога, щоб тобі не треба було повертатися до пані Вайлі. Ти ж проказуєш перед сном молитву, Мері?

- О, так, я завжди проказую один старий віршик перед сном, - байдуже відповіла Мері. - Та просити про щось конкретне я собі ніколи й не думала. Ніхто в цілому світі ніколи про мене не дбав, тож, думаю, і Бог цим не переймався б. Це про ТЕБЕ він, певно, більше дбає, бо ж ти донька пастора.

- Мері, я певна, що Господь дбає точнісінько так само й про тебе, - мовила Уна. - Йому все одно, хто твої батьки. Просто попроси Його - і я попрошу з тобою.

- Добре, - погодилася Мері. - Якщо це нічим не зарадить, то шкоди, певно, теж не завдасть. Та якби ти знала пані Вайлі так само добре, як я, то не думала б, що Бог захотів би мати з нею справу. Ну, та в будь-якому разі я більше не буду через це плакати. Тут набагато краще, ніж минулої ночі в тій старій стодолі, яка аж кишіла мишами. Поглянь на маяк Чотирьох Вітрів! Хіба ж не красиво?

- Це єдине вікно, з якого його видно, - сказала Уна. - Я люблю дивитися на нього.

- Справді? Я теж. Я дивилася на нього з горища в домі Вайлі, і то була моя єдина відрада. Коли мене все тіло боліло від побоїв, я собі виглядала на нього й забувала, де болить. Я думала про кораблі, що відпливають з гавані, й уявляла, буцім я теж пливу на одному з них кудись далеко-далеко - геть від усього. Зимовими вечорами, коли маяк не світився, мені ставало так самотньо! Скажи, Уно, чому ви всі такі добрі до мене, хоч я просто якась незнайомка?

- Бо такими слід бути. У Біблії сказано, що треба бути добрим до всіх.

- Справді? Ну, тоді, певно, більшість людей на те не зважають. Не пам'ятаю, щоб хтось колись був добрий до мене - скільки живу, такого не було. Скажи, Уно, а правда ж, тіні он там на стіні такі гарні? Вони схожі на зграю пташок, що ніби танцюють у небі. А ще знаєш, Уно, ви всі мені так сподобалися - і ви, і Джем із Волтером, і Ді, але та Нан мені зовсім не до душі. Вона така пихата!

- О, ні, Мері, вона зовсім не пихата, - завзято заперечила Уна. - Аніскілечки!

- Ні, я не вірю. Кожен, хто так задирає голову, як вона, - пихатий! Вона мені не подобається.

– А МИ всі її дуже любимо!

– О, гадаю, її ви любите більше, ніж мене? – із заздрістю мовила Мері. – Правда?

– Мері, та ж... її ми знаємо вже багато тижнів, а тебе лише кілька годин, – затиноючись, відказала Уна.

– То ви таки любите її більше, ніж мене? – розлютилася Мері. – Все ясно! То й любіть собі її на здоров'я! Та МЕНІ байдуже, Я можу обійтися й без вас.

З цими словами вона рвучко обернулася до стіни.

– Ох, Мері, – мовила Уна, ніжно обіймаючи ображену Мері за плечі, – не кажи такого. Ти мені дуже подобаєшся! А тепер мені так гірко від твоїх слів.

Мері нічого не відповіла. Уна схлипнула. Тієї ж миті Мері розвернулася і вхопила Уну у ведмежі обійми.

– Тихо, – закомандувала вона. – Не плач через те, що я сказала. Я була гірша від диявола, коли сказала це. Та з мене треба шкуру живцем зняти – ви ж-бо всі були такі добрі до мене! Мені слід було подумати, що вам всі мали б подобатися більше, ніж я. Я ж заслуговую всіх тих побоїв, які одержувала. А тепер заспокойся. Якщо ти далі плакатимеш, я піду прямо до гавані в цій нічній сорочці й утоплюся там!

Ця жахлива погроза змусила Уну стримати свій плач. Мері витерла їй сльози мереживною оборкою з подушки, а тоді, помирившись, вони пригорнулися одна до одної й дивилися, як танцюють тіні виноградних лоз на залитій місячним сяйвом стіні, аж поки не поснули.

А тим часом унизу преподобний Джон Мередіт ходив туди-сюди своєю бібліотекою з натхненним обличчям й очима, що світилися від захвату, обмірковуючи завтрашню проповідь, і не здогадувався, що під його дахом зараз перебуває маленька самотня душа, що заблукала серед темряви й невігластва, нажахана й оточена зусібіч труднощами, надто складними, щоб подолати їх у нерівній боротьбі з великим байдужим світом.

VI. Мері залишається в пасторському домі

Наступного дня пасторські діти узяли Мері Венс зі собою до церкви. Спочатку вона була проти.

– Хіба ж ти не ходила до церкви по той бік затоки? – запитала Уна.

– Та звісно. Пані Вайлі не часто переймалася тим, щоб ходити до церкви, але я ходила щоразу, як тільки вдавалося вирватися. Я була така рада, коли

можна було піти кудись і посидіти там спокійно хоч трохи. Але я не можу сьогодні піти до церкви в цій старій подертій сукенці.

Цю проблему вирішила Фейт, запропонувавши позичити Мері одну зі своїх найкращих суконь.

– Вона трохи полиняла, і двох гудзиків бракує, але, гадаю, підійде.

– Гудзики я можу швиденько пришити, – сказала Мері.

– Тільки не в неділю! – шоковано вигукнула Уна.

– А чому ж ні? Що кращий день, то краще воно й вийде. Просто дайте мені голку з ниткою й відверніться, якщо так боїтеся.

Вбрання Мері доповнили шкільні черевики Фейт і чорна оксамитова шапка, що колись належала Сесілії Мередіт. Так вона й вирушила до церкви. Поводилася Мері цілком нормально, і, хоч дехто й дивувався з того, хто ж була та маленька дівчинка в зношеному одязі поряд із дітьми пастора, зайвої уваги вона не привертала. Вона чемно вислухала проповідь і щиро й завзято долучилася до співу. Як виявилось, у неї був чистий, сильний голос і хороший слух.

– Кров його очистить ФІАЛКИ[8 – Мері переплутала слова з церковної пісні, у якій ішлося про те, що кров Господа очистить грішників («the foulest»), що співзвучно слову «violets» – фіалки (прим. пер.).], – весело проспівала Мері.

Пані Мілгрейв, котра сиділа на лаві попереду, зненацька обернулася й окинула дівчинку поглядом з ніг до голови. Мері, яку переповнювало бажання викинути якогось коника, висунула у відповідь язика, на превеликий жах Уни.

– Я не втрималася, – пояснила Мері, коли вони поверталися з церкви. – А для чого вона так на мене витріщилася? Що за манери! Я з ЗАДОВОЛЕННЯМ показала їй язика. Шкода тільки, що не висунула його сильніше. А ще знаєте, я бачила Роба МакАлістера, що живе по той бік затоки. Цікаво, чи він видасть мене пані Вайлі.

Проте ніяка пані Вайлі так і не з'явилася, тож за кілька днів діти вже зовсім про неї забули. Мері ж, здавалося, ніби все життя мешкала в пасторському домі, лиш відмовлялася ходити до школи з рештою дітей.

– Не піду. Я своє навчання вже закінчила, – сказала вона, коли Фейт умовляла її піти з ними. – Я, поки була у пані Вайлі, чотири роки до школи відходила, то я вже все від НЕЇ отримала, що хотіла. Я вже втомилася від того, що на мене постійно кричать за те, що я не зробила домашнє завдання. Та в мене ЧАСУ не було його робити!

– Наш учитель на тебе не кричатиме. Він страшенно добрий, – мовила Фейт.

– Ну, та я все одно не піду. Я вмію читати, писати й навіть дробити рахувати, а більш мені нічого не треба. Ви собі йдіть, а я залишуся вдома. І можете не боятися, що я щось вкраду – клянусь, я чесна.

Поки всі були в школі, Мері займала себе тим, що прибирала в домі. Вже за кілька днів його було не впізнати. Підлога була заметена, меблі витерті від пилуки – всюди було наведено лад. Вона заштопала перину в кімнаті для гостей, попришивала гудзики туди, де їх бракувало, акуратно залатала весь одяг і навіть вторглася до бібліотеки з віником і совком і звеліла панові Мередіту вийти звідти, поки вона не наведе там порядку. Та все ж була одна кімната, за яку тітка Марта не дозволила їй взятися. Тітка Марта могла бути глухою, підсліпуватою й по-дитячому наивною, та вона була рішуче налаштована тримати владу на кухні у своїх руках, попри всі хитрощі й маневри Мері.

– Кажу вам, якби стара Марта дозволила МЕНІ готувати їсти, ви б могли куштувати справді смачні страви, – обурено говорила вона пасторським дітям. – Більш не було б ніякої «одноманітності», каші, яка береться грудками, і посинілого молока. І що вона взагалі РОБИТЬ з усіма тими вершками?

– Вона віддає їх коту. То ж, знаєш, її кіт, – пояснила Фейт.

– Краще б сама їх їла! – гірко вигукнула Мері. – Котів я терпіти не можу! Вони всі – то диявольське поріддя. Це видно, як лиш в очі їм глянути. Ну, та коли вже стара Марта не дає мені куховарити, то вже, певно, й не передумає. Але я не можу дивитися, як добрий харч пропадає.

Після закінчення уроків вони завжди приходили у Веселкову Долину. Мері відмовлялася гратися на цвинтарі – заявляла, що боїться привидів.

– Привидів не існує, – заявив Джем Блайт.

– Хіба?

– А ти що, коли-небудь бачила хоч одного?

– Та я сотні їх бачила, – негайно ж озвалася Мері.

– І які ж вони? – запитав Карл.

– Страшні на вигляд. Вдягнуті у все біле, а руки й голови в них – як у скелетів, – сказала Мері.

– І що ж ти робила? – спитала Уна.

– Тікала, ніби за мною сам диявол гнався, – відказала Мері, а тоді, спіймавши на собі погляд Волтера, зашарілася.

Коли Волтер дивився на неї, її охоплював якийсь трепет. Вона зізналася пасторським донькам, що від самого його погляду її в жар кидало.

– Коли дивлюся в його очі, одразу згадую про всі ті брехні, які я говорила, – пояснила вона, – і шкодую, що не казала правду.

Улюбленцем Мері був Джем. Коли він привів її на горище в Інглсайді й показав їй музей цікавинок, які заповів йому капітан Джим Бойд, вона була

надзвичайно задоволена й утішена. Серце Карла вона завоювала своїм інтересом до жуків і мурах. Важко було заперечити, що Мері набагато краще ладнала з хлопцями, аніж із дівчатами. Уже другого дня вона сильно посварила із Нан Блайт.

– Твоя мама – відьма, – зневажливо сказала вона Нан. – Руді жінки – усі відьми.

Після того вони з Фейт погризлися через півня. Мері сказала, що в нього закороткий хвіст. Фейт сердито відповіла, що, напевно, Богові краще знати, якої довжини хвіст має бути в півня. Після того вони цілий день не розмовляли. До безволосої й одноокої ляльки, що належала Уні, Мері поставилася з розумінням. Та коли Уна показала їй ще один свій скарб – картинку, на якій був зображений янгол, що несе немовля до раю, – Мері заявила, що янгол той більше скидається на привида. Уна втекла до своєї кімнати й розплакалася через це, але Мері знайшла її, обійняла, розкавшись, і благала прощення. Ніхто не міг довго сердитися на Мері – навіть Нан, яку легко було образити і яка ніколи так і не пробачила їй тієї образи на адресу її матері. Мері ж була весела й розповідала найзахопливіші історії про привидів. Візити до Веселкової Долини, беззаперечно, стали набагато цікавіші, відколи до них приєдналася Мері. Вона навчилася грати на дрімбі й незабаром затьмарила навіть самого Джеррі.

– Ще не бувало такого, що я б не зуміла, якби захотіла, – заявила вона.

Мері рідко коли не хапалася за можливість повихвалитися. Вона навчила дітей надувати бульбашки з товстого листа очитку, яким буйно поріс старий сад Бейлі, і смакувати «кислинками», що попоростали зі щілин кам'яного муру на цвинтарі, а ще вміла показувати найдивовижніші картини з тіней на стіні своїми довгими, гнучкими пальчиками. А коли вони всі вирушали до Веселкової Долини збирати соснову живицю, Мері завжди знаходила «найбільшу жуйку» й вихвалалася цим. Іноді діти її ненавиділи, а іноді просто обожнювали. Але завжди вона видавалася їм дуже цікавою. Тож діти покірно прийняли те, що вона стала верховодою, а за два тижні їм уже здавалося, що вона наче все життя була їхньою товаришкою.

– Найдивніше те, що пані Вайлі мене не розшукує, – сказала Мері. – Ніяк не можу цього зрозуміти.

– Може, вона взагалі не збирається перейматися твоїм зникненням, – сказала Уна. – Тоді ти можеш просто й надалі залишатися тут.

– У цьому домі нам удвох зі старою Мартою буде тісно, – похмуро мовила Мері. – Так добре, коли маєш вдосталь їжі, – мені завжди було цікаво, як це, – та ще ж і смачно має бути! А пані Вайлі вже скоро сюди дістанеться. ВОНА вже точно тримає для мене різку напogотові. Вдень я нечасто про це згадую, але вночі, дівчата, лежачи там, на горищі, я все думаю й думаю про це, аж поки мені вже майже хочеться, щоб вона нарешті прийшла й покінчила з усім. Мені вже здається, що дістати доброї прочуханки один раз буде краще, аніж пережити всі ті побої, які мені постійно маряться, відколи я втекла. А вас коли-небудь били?

- Ні, звісно ж, ні! - обурено вигукнула Фейт. - Тато ніколи б такого не зробив!

- Тоді ви ще не знаєте життя, - сказала Мері, зітхнувши якимось заздрісно, а водночас і зверхньо. - Ви й не уявляєте, крізь що я пройшла. А Блайтів, певно, теж ніколи не били?

- Ні-і-і, певно, що ні. Але, ГАДАЮ, їм давали ляпанців, як вони ще були малі.

- Ляпанці - то те саме, що нічого, - зневажливо відказала Мері. - Якби мої мені просто ляпанців давали, я подумала б, що то вони мене гладять. Ну, цей світ якийсь несправедливий. Я б і не проти свою порцію прочуханки отримати, та щось мені її збіса багато дісталось.

- Не годиться вживати такі слова, Мері, - з докором сказала Уна. - Ти ж обіцяла, що більше так не говоритимеш.

- Ой, не займай мене, - відповіла Мері. - Якби ви тільки знали, які слова я МОГЛА б казати, якби захотіла, то не здіймали б такої метушні через всілякі дурниці. І ви добре знаєте, що я, відколи прийшла сюди, жодного разу не брехала.

- А як же всі ті привиди, яких ти бачила? - запитала Фейт.

Мері зашарілася.

- То було зовсім інше, - зухвало відказала вона. - Я знала, що ви не повірите в такі нісенітниці, і не намагалася вас переконати. Та я й справді бачила щось чудернацьке якимось уночі, коли йшла через цвинтар по той бік затоки. Не знаю, чи то був привид, чи стара біла шкапа Сенді Кроуфорда, але виглядало воно страшенно дивно, і кажу вам, що тікала я звідти, ніби в мене біс вселився.

VII. Випадок із рибкою

Рілла Блайт гордо й, мабуть, навіть трохи манірно простувала собі головною «вулицею» Глена до пагорба, на якому стояв пасторський дім, несучи маленький кошочок соковитих ранніх суниць, котрі Сьюзан виплекала в одному з сонячних закутків Інглсайду. Сьюзан доручила Ріллі віддати цього кошика тітці Марті або самому панові Мередіту й нікому іншому, і Рілла, пишаючись тим, що їй довірили таку справу, була рішуче налаштована чітко дотриматись усіх настанов.

Сьюзан убрала її дуже вишукано: у білу накрохмалену вишиту сукенку з блакитним пояском й обшитими бісером туфельками. Її довгі рудуваті кучері були гарно зачесані й укладені, і, з поваги до родини пастора, Сьюзан навіть дозволила їй надягнути найкращого капелюшка. То була дуже пишна й святкова оказія, яка була більше до смаку Сьюзан, аніж Енн, а Ріллина маленька душа пишалася у власній величї, купаючись у шовках, мереживах і

квітах. Рілла добре знала, який у неї красивий капелюшок, і, боюся, до пасторського дому вона йшла дуже набундючено. Така хода, або ж той капелюшок, а чи й те, і те разом, страшенно роздратовало Мері Венс, котра саме гойдалася на хвіртці. Мері до того ж була не в настрої: тітка Марта не дозволила їй почистити картоплю і їй звеліла йти геть із кухні.

– Ага! А самі, як завжди, подасте до столу картоплю недочищену й недоварену! Ой, леле, та я ще порадію на вашому похороні! – викрикнула Мері.

З цими словами вона вибігла з кухні, грюкнувши дверима так, що навіть тітка Марта почула, а пан Мередіт аж із бібліотеки відчув якусь вібрацію й неуважно подумав, що то, певно, стався невеликий землетрус, а тоді продовжив обмірковувати свою проповідь.

Мері зістрибнула з хвіртки й підійшла впритул до інглсайдської панночки, вбраної, наче щойно від кравця.

– Що там у тебе? – вимогливо запитала вона, намагаючись забрати кошик.

Рілла чинила їй опір.

– Тше для міштера Мередіта, – прошепелявила вона.

– Віддай мені. Я йому передам, – відказала Мері.

– Ні. Шьюжан шкажала, щоб я дала його міштерові Мередіту або тітці Марті й нікому іншому, – наполягала Рілла.

Мері похмуро зиркнула на неї.

– Думаеш собі, що ти велике цабе, коли вдяглася, як цяця! Глянь на мене. Моя сукня – справжнє лахміття, і мені байдуже! Краще вже ходити в лахмітті, ніж бути схожою на ляльку. Іди собі додому й скажи, щоб за скло тебе посадили. Глянь на мене, глянь на мене, глянь на мене!

Меру пустилась у божевільний танок довкола збентеженої й розгубленої Рілли, підібравши свою подерту спідницю й вигукуючи: «Глянь на мене, глянь на мене!, поки бідолашний Ріллі не запаморочилося в голові. А коли дівчинка спробувала прослизнути до воріт, Мері знову на неї накинута.

– Віддай мені цей кошик! – звеліла вона, ошаліло вишкірившись.

Мері була неперевершеною у своєму вмінні корчити гримаси. Вона могла легко надати своєму обличчю найбільш гротескних і неземних виразів, від чого її чудернацькі блискучі білі очі світилися ще дивнішим сяйвом.

– Не дам, – злякано, але непохитно видихнула Рілла. – Пушти мене, Мері Венш!

Мері на якісь мить її відпустила й роззирнулася довкола. Аж ось на очі їй втрапила невеличка «сушарка», на якій одразу ж біля воріт сушилося шість велетенських рибин. Їх панові Мередіту подарував один із його парафіян, мабуть, замість пожертви на платню для пастора, на яку підписався, але так

і не зробив. Пан Мередіт йому подякував, а тоді зовсім забув про ту рибу яка б незабаром уже зіпсувалася, якби невтомна Мері не підготувала її для сушіння й не спорудила самотужки тієї «сушарки».

У Мері з'явилася диявольська ідея. Вона помчала до «сушарки» й вхопила найбільшу рибину – велику, пласку, завбільшки ледь не таку ж, як вона сама, – а тоді з галасом кинулася на перелякану Ріллу, вимахуючи своєю чудернацькою зброєю. Рілліну хоробрість умить наче вітром здуло. Її от-от мали відлупцювати засушеною тріскою – о, то було щось таке нечуване, що Рілла просто не могла таке це стерпіти. Вона з вереском кинула кошик і побігла навтьоки. А ті прекрасні ягоди, які Сьюзан так дбайливо збирала для пастора, посипалися рожевим потоком по курній дорозі прямо під ноги втікачці й гонительці. Та Мері більше не цікавив ані кошик, ані його вміст. Вона лише тішилася з того, що до смерті налякала Ріллу Блайт. Вона ще навчить цю малу задаваку так не пишатися своїми чудовими суєнками!

Рілла промчала пагорбом униз і полетіла уздовж вулиці. Від страху в неї наче крила з'явилися, тож їй вдавалося триматися на кілька кроків попереду Мері, котрій, хоч і заважав трохи власний сміх, все ж вистачало духу час від часу так жакливо зойкати, що аж кров холола в жилах, і розмахувати в повітрі засушеною тріскою. Так вони й пробігли головною вулицею Глена, поки всі бігли до вікон і воріт, щоб подивитися на це видовисько. Мері відчувала, що справила неабияке враження, і тішилася з того. Рілла, захекана й осліпла від жаху, зрозуміла, що довше бігти не зможе. Ще трохи – і те жакливе дівчисько накинеться на неї зі своєю тріскою. Тієї ж миті бідолаха спіткнулась і впала прямісінько в калюжу в кінці вулиці – ледь не під ноги панни Корнелії, яка саме вийшла з крамниці Картера Флегга.

Панні Корнелії достатньо було одного погляду, щоб усе зрозуміти. Так само й Мері, котра спинила на якусь мить свій шалений біг, а тоді, перш ніж панна Корнелія встигла мовити бодай слово, розвернувшись і чимдуж побігла геть так само швидко, як і мчала донизу. Панна Корнелія зловісно стиснула вуста, хоча й розуміла, що безглуздо буде переслідувати те дівчисько. Натомість вона взяла бідолашну, заплакану, розтріпану Ріллу й повела її додому. Рілла почувалася так, ніби їй серце було розбите. Її сукенка, туфельки й капелюшок були зіпсовані, а їй шестирічна гордість одержала страшний удар.

Сьюзан, аж побіліла від обурення, вислухала розповідь панни Корнелії про витівку Мері Венс.

– Ох, це дівчисько... яке зухвале дівчисько! – бурмотіла вона, вмиваючи й утішаючи Ріллу.

– Усе це зайшло вже надто далеко, Енн, любонько, – рішуче сказала панна Корнелія. – Треба щось вдіяти. ХТО взагалі така ця дитина, що живе тепер у пасторському домі й звідки вона взялася?

– Наскільки я зрозуміла, це маленька дівчинка, що мешкає по той бік затоки, і приїхала в гості до родини пастора, – відповіла Енн, котра розгледіла й комічний бік у тій історії з рибиною й потай подумала, що Рілла поводитися досить пихато, тож урок такий цілком заслужила.

– Я знаю всі сім'ї, що мешкають по той бік затоки й ходять до нашої церкви, і це чортеня не належить до жодної з них, – відказала на те панна Корнелія. – Вона ходить практично в самому лахмітті, а коли йде до церкви, то надягає старе вбрання Фейт Мередіт. Тут щось нечисто, і я дізнаюся, у чому справа, оскільки до того, здається, більше нікому немає діла. Гадаю, це саме вона намовила їх на ту витівку в кущах біля будинку Воррена Міда. Ви ж чули про те, як вони ледь не до смерті налякали його матір?

– Не чула. Гілберта викликали до неї, але я не знаю, у чому там була справа.

– Ну, знаєте, у неї слабке серце. І ось одного дня минулого тижня вона сиділа собі сама на веранді, як раптом почула жакливі крики, що долинали з кущів. Крики ті були насправду страшні, Енн, любонько, – «Вбивають!» і «Допоможіть!». От її серце й не витримало. Воррен теж почув ті крики зі стодоли, тож побіг навпростець до тих кущів, щоб подивитись, у чому справа, а знайшов там пасторських дітей, котрі сиділи собі на поваленому дереві й надривно викрикували «Вбивають!» Вони сказали йому, що то було лише задля розваги й що вони не думали, що їх хтось почує, – вони просто розігрували індіанську засідку. Воррен пішов назад до будинку й виявив там свою бідолашну матір, яка лежала непритомна на веранді.

Сьюзан, котра саме повернулася, зневажливо фиркнула.

– Гадаю, пані Еліот, вона була зовсім не непритомна, це вже напевне. Я вже сорок років слухаю про те, яке в Амелії Воррен слабке серце. Воно в неї заслабло, ще коли їй було двадцять. Та насправді вона просто любить здійсмати метушню й викликати лікаря, тож їй будь-який привід згодиться.

– Здається, Гілберт тоді вирішив, що той серцевий напад не був дуже серйозним, – сказала Енн.

– Можливо, – мовила панна Корнелія. – Та цей випадок спровокував стільки чуток, а Міди ще й методисти, і це ще гірше. Що буде з цими дітьми? Іноді я спати ночами не можу – все думаю про них, Енн, любонько. Я хвилююся навіть, чи мають вони вдосталь їжі, адже їхній тато так поринув у власні думки, що часто й сам не пам'ятає, що в нього є шлунок, а та лінива стара леді й не готує нічого зовсім, як їй належить. Діти просто казяться, а тепер, коли навчальний рік закінчився, вони будуть вести себе ще гірше, ніж раніше.

– Вони й справді весело проводять час, – сказала Енн, зі сміхом згадуючи окремі події з Веселкової Долини, чутки про які долинали до її вух. – А ще вони всі дуже хоробрі, ширі, віддані й чесні.

– Це правда, Енн, любонько. А коли ще згадати, скільки прикрошів було в нашій парафії від тих двох язикатих і брехливих доньок колишнього пастора, то на всі витівки юних Мередітів можна з легкістю заплющити очі.

– Зрештою, пані Блайт, люба, вони дуже добрі діти, – мовила Сьюзан. – Їм, звісно, грішків не бракує, але, мушу визнати, це краще, ніж якби вони були аж надто чемні й аж приторні від того. Я лиш гадаю, що не годиться їм бавитися на цвинтарі, і при цій думці я й залишуся.

- Але вони насправді бавляться там дуже тихо, - намагалася знайти виправдання дітям Енн. - На цвинтарі вони не бігають і не кричать так, як деінде. А з Веселкової Долини деколи долинають такі крики! Хоча, гадаю, немалий внесок у це роблять і мої розбишаки. Учора ввечері вони там розігрували бій, і тому, як каже Джем, їм довелося голосно кричати, імітуючи звуки битви, бо артилерії в них не було. Джем зараз саме в тому віці, коли всі хлопці хочуть стати воїнами.

- Ну, дякувати Богу, воїном він не стане, - сказала панна Корнелія. - Мені ніколи не подобалося те, що наших хлопців відряджали на ту різню до Південної Африки. Але вона закінчилася, і малоймовірно, щоб коли-небудь трапилося щось схоже. Здається, світ стає якимсь розсудливішим. А щодо Мередітів, то я вже багато разів казала й скажу ще раз, що все було б добре, якби в пана Мередіта була дружина.

- Я чула, що минулого тижня від двічі навідувався до Кірків, - сказала Сьюзан.

- Що ж, - замислено мовила панна Корнелія, - як правило, я не схвалюю, коли пастор одружується з кимось зі своєї парафії. Це його псує. Але в цьому випадку нічого поганого не станеться, бо всі люблять Елізабет Кірк, а ніхто більше не виявляє бажання стати мацухю тих дітисьок. Навіть дівчата Гіллів на нього й не дивляться через це. Ніхто й не бачив, щоб котрась із них підбивала клинці до пана Мередіта. Елізабет була б для нього доброю дружиною. Але біда в тому, що на вигляд вона надто груба й неотесана, Енн, любонько, а пан Мередіт, хай який він завжди замислений, та жіночу красу цінує, як і всякий чоловік. Коли йдеться про це, він не ТАКИЙ уже й не від світу цього, повірте МЕНІ.

- Елізабет Кірк - хороша жінка, та подекуть, що всі, кому доводилося ночувати в кімнаті для гостей у домі її матері, замерзали ледь не до смерті, пані Блайт, люба, - похмуро мовила Сьюзан. - Якби я гадала, що маю право висловити думку щодо такої серйозної справи, як одруження панотця, то сказала б, що кращою дружиною для пана Мередіта була б кузина Елізабет, Сара, що мешкає по той бік затоки.

- Та ж Сара Кір - методистка, - відрізала панна Корнелія, так, ніби Сьюзан сватає пасторові якусь готентотку.

- Вона, певно, стала б пресвітеріанкою, якби вийшла заміж за пана Мередіта, - відказала Сьюзан.

Панна Корнелія похитала головою. Вочевидь, вона була переконана, що методист назавжди методистом і залишиться.

- Про Сару Кір і мови бути не може, - рішуче заперечила вона. - Як і про Емелін Дрю - хоча її рідня й всіляко намагається панотця її посватати. Вони буквально жбурляють Емелін у його обійми, а він про це навіть не здогадується.

- Мушу сказати, Емелін Дрю зовсім кебеті не має, - сказала Сьюзан. - Вона, пані Блайт, люба, з тих жінок, котрі спекотної ночі покладуть вам грілку до ліжка, а тоді ображатимуться, що ви їм за це не подякували. А мати її була жакливою господинею. Ви чули історію про її ганчірку для посуду?

Одного разу вона її загубила, а тоді – о, так, пані Блайт, люба, знайшла її всередині запеченої гуски за обіднім столом. Ганчірка лежала собі просто в начинці! Гадаєте, така жінка згодилася б на роль тещі пастора? Я так не думаю. Та для мене, без сумніву, кращим завданням буде залатати Джемові штани, аніж пліткувати про сусідів. Учора ввечері у Веселковій Долині він їх так сильно роздер!

– А де Волтер? – запитала Енн.

– Боюся, пані Блайт, люба, що нічого доброго він не замислив. Він на горищі, пише собі щось у зошиті, а вчитель каже, що в нього в цьому семестрі не такі вже й добрі успіхи в арифметиці, як могли б бути. І я добре знаю, чому. Замість того, щоб розв'язувати приклади, він пише свої дурні віршики. Боюся, хлопчина збирається стати поетом, пані Блайт, люба.

– Та він уже поет, Сьюзан.

– Ви, бачу, сприймаєте це навдивовижу спокійно, пані Блайт, люба. Гадаю, це й на краще, коли маєш сили гідно прийняти таку звістку. У мене був дядько, котрий став поетом і так дійшов до жебрацтва. Наша сім'я його страшенно соромилася.

– Здається, Сьюзан, ви не надто високої думки про поетів, – сміючись, мовила Енн.

– А хто ж високої, пані Блайт, люба? – зі щирим подивом запитала Сьюзан.

– А як щодо Мільтона та Шекспіра? Чи поетів із Біблії?

– Кажуть, що Мільтон навіть з дружиною своєю не ладнав, а Шекспіра за життя зовсім не поважали. Що ж до Біблії, то, звісно, у ті священні часи все було по-іншому – хоча, кажіть, що хочете, та я ніколи не була високої думки про царя Давида. Ніколи не чула, щоб ті вірші комусь вийшли на добро, тож молю Бога й надіюся, що наш благословенний хлопчик переросте цей потяг. А як ні – подивимося, чи не допоможе риб'ячий жир.

VIII. Втручається панна Корнелія

Наступного дня панна Корнелія прийшла в пасторський дім і допитала Мері, яка, буди дитиною проникливою й кмітливою, розповіла всю історію просто й широко, без жодних нарікань і бравати. Панна Корнелія, попри всі сподівання, була приємно вражена, та все ж уважала за свій обов'язок залишатися суворою з цією дівчинкою.

– Ти гадаєш, – суворо мовила вона, – що виявила вдячність членам цієї сім'ї, які так тепло тебе прийняли, коли вчора налякала й доганяла через усе село їхню маленьку подругу?

– О, так, це було жакливо з мого боку, – з легкістю визнала Мері. – Навіть не знаю, що на мене найшло. Та сушена тріска впала мені у вічі збіса

вчасно. Та мені було страшенно прикро – я через це всю ніч у ліжку проплакала, чесно. Спитайте в Уні, якщо не вірите. Я їй не казала, чому плачу, бо мені було соромно, а тоді вона теж почала плакати, бо злякалася, що хтось мене образив. Та як же мене можна образити! Мене хвилює лиш те, що пані Вайлі мене не розшукує. Це на неї не схоже.

Панна Корнелія й собі подумала, що це досить дивно, але натомість лише суворо звеліла Мері більше не вдаватися до витівок із панотцевою тріскою, а тоді пішла в Інглсайд доповісти про свій успіх.

– Якщо дитина каже правду, то ми маємо щось зробити, – сказала вона. – Я дещо знаю про цю пані Вайлі, повірте МЕНІ. Маршал, коли ще жив по той бік затоки, був добре з нею знайомий. Якось минулого літа він розповідав про неї і про її наймичку, яку вона взяла з сиротинця, – це, певно, й була наша Мері. Хтось розповідав йому, що вона ту дитину ледь не до смерті заганняє, не годує й не одягає її. Енн, любонько, ви ж знаєте, у мене завжди було правило не мати ніяких справ із тими, хто мешкає по той бік затоки. Але завтра я відправлю Маршала туди, щоб він дізнався, що там і як насправді, якщо вийде. А ТОДІ вже поговорю з пастором. І знаєте, Енн, любонько, юні Мередіти знайшли цю дівчинку майже при смерті від голоду – вона сиділа на копиці сіна в старій stodолі Джеймса Тейлора. Дитина пробула там усю ніч, голодна, змерзла й самотня. Поки ми спали собі в теплих ліжках після смачної вечері!

– Бідолашка, – промовила Енн, уявивши когось зі своїх любих діток ось так – голодним, змерзлим і самотнім. – Панно Корнеліє, якщо їй там велося погано, то не можна віддавати її назад у те місце. Колись і Я була сиротою в схожому становищі.

– Нам доведеться поговорити про це з адміністрацією гоуптаунського сиротинця, – сказала панна Корнелія. – Та в будь-якому разі їй не можна залишатись у пасторському домі. Хтозна, чого ці бідолашні діти можуть від неї навчитися! Наскільки я знаю, вона іноді лається. Та й тільки уявіть – вона пробула в домі вже два тижні, а пан Мередіт досі нічого не помітив! Як такий чоловік узагалі може заводити собі сім'ю? О, Енн, любонько, йому треба було йти в монахи!

Два дні потому надвечір панна Корнелія знову навідалася до Інглсайду.

– Це просто неймовірно! – вигукнула вона. – Пані Вайлі знайшли в її ж ліжку мертвою того ж ранку, коли втекла Мері. У неї вже багато років були проблеми з серцем, і лікар попереджав її, що це рано чи пізно може статися. Свого наймита вона відіслала геть, а більше нікого в домі не було. Наступного дня її знайшов хтось із сусідів. Вони, здається, помітили, що дитини немає, але подумали, що пані Вайлі відіслала її до своєї кухні з Шарлоттауна, як і збиралася. Кухня на похорон не приїхала, тож ніхто так і не дізнався, що Мері не в неї. Люди, з якими говорив Маршал, розповіли йому трохи про те, як та пані Вайлі поводитися з Мері, і від тих розповідей, як він заявляє, просто кров у жилах холоне. Ви ж знаєте, як Маршал лютує щоразу, коли чує, що з якоюсь дитиною погано поводяться. Кажуть, вона її немилосердно шмагала за кожну дрібну провину. Вони думали про те, щоб написати листа адміністрації сиротинця, але, як-то кажуть, «моя хата скраю – нічого не знаю», тож ніхто так нічого й не вдіяв.

– Шкода, що ця Вайлі померла, – люто вигукнула Сьюзан. – Я б з радістю пішла на той бік затоки й сказала їй усе, що я думаю! Морити дитину голодом і бити, пані Блайт, люба! Ви знаєте, я можу хіба заслуженого ляпанця дати, та не більше. І що ж тепер буде з цією бідолашною дитиною, пані Еліот?

– Гадаю, її слід відіслати назад до Гоуптауна, – сказала панна Корнелія. – Здається, у нашій околиці вже всі, хто хотів узяти собі наймичку з сиротинця, вже зробили це. Завтра я піду до пана Мередіта й розповім йому, що я думаю про всю цю історію.

– Ну звісно, вона таки піде, – мовила Сьюзан, коли панна Корнелія вже пішла. – Вона як візьме щось собі до голови, то ні перед чим не зупиниться – навіть церковний шпиль гонтом обшие! Та мені все невтямки, як хто-небудь – навіть Корнелія Брайант – може так говорити з пастором! Він ж-бо не звичайний собі чоловік!

Коли панна Корнелія пішла, Нан Блайт зіскочила з гамака, на якому допіру лежала й вчила уроки, і побігла до Веселкової Долини. Решта дітей уже були там. Джем і Джеррі метали кільця, за які їм правили старі підкови, позичені в гленського коваля. Карл тим часом спостерігав за мурахами, що бігали по залитому сонцем пагорбку.

Волтер лежав долілиць поміж кущів папороті й читав уголос Мері, Ді, Фейт та Уні дивовижну книжку міфів, у якій було зібрано захопливі розповіді про Пресвітера Іоанна[9 – Пресвітер Іоанн – легендарний правитель християнського королівства, яке розташовувалося на території сучасної Ефіопії (прим. пер.).] й Вічного Жиди[10 – Вічний Жид – персонаж християнської легенди, котрий зневажив Ісуса Христа на його дорозі на Голгофу, за що був проклятий на вічне блукання світом аж до Другого пришествя (прим. пер.).], про чарівні лози[11 – Чарівна лоза – гілка ліщини, яка в давні часи допомагала знаходити підземні води, поклади руд і скарби (прим. пер.).] та хвостатих людей, про Шаміра[12 – Шамір – хробак, здатен розрізати камені, метали й алмази. Його використовували при будівництві Храму Соломона (прим. пер.).] – хробака, що розколов скелі й відкрив шлях до золотих скарбів, про Острови Блаженних[13 – Острови Блаженних – міфічні острови, священна заморська країна, розташована посеред океану, деś на краю світу або навіть в іншому світі; один із символів раю в міфології (прим. пер.).] і дів-лебідок[14 – Диви-лебідки – у німецькій міфології валькірії, які мали здатність перетворюватися на лебедів (прим. пер.).]. Для Волтера великим шоком стало те, що оповіді про Вільгельма Телля та Гелерта[15 – Гелерт – пес, який належав валлійському принцу Ллівеліну. За легендою, Ллівелін пішов на полювання й залишив пса зі своїм маленьким сином, а повернувшись, знайшов удома перевернуту колиску та сплячого Гелерта зі слідами крові на пащі. Вирішивши, що пес загриз його сина, Ллівелін зарізав його мечем і лиш потім виявив, що син живий, а вірний пес, рятуючи маля, насправді загриз вовка (прим. пер.).] також виявилися міфами, а от від історії про єпископа Гатто[16 – Єпископ Гатто – жорстокий правитель, який, пообіцявши нагодувати голодних людей, зібрав їх усіх у сараї й підпалив. Коли Гатто повернувся до замку, на нього напала зграя пацюків, які й з'їли його живцем (прим. пер.).] йому точно всю ніч снитимуться кошмари. Та найбільше йому сподобались легенди про Щуролова[17 – Гамельнський щуролов – музикант, якому магістрат

відмовився виплатити винагороду за порятунок міста від пацюків і який потім, скориставшись чарами, вивів із міста усіх дітей, завів їх на кручу й потопив у річці (прим. пер.).] та Святий Грааль[18 – Святий Грааль – гіпотетична християнська святиня, за легендою наділена надзвичайними силами. Вважається, що грааль – це або камінь, або дорогоцінна реліквія з золота, або ж чаша (кубок) (прим. пер.).]

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (<https://www.litres.ru/lusi-mod-montgomeri/veselkova-dolina/?lfrom=362673004>) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

1

Біблія: Прип. 31:30 (цит. за пер. І. Огієнка) (прим. пер.).

2

Біблія, Книга Суддів, 5:23 (цит. за пер. І. Огієнка) (прим. пер.).

3

Єремії, 4:24 (цит. за пер. І. Огієнка) (прим. перекладача).

4

Гра слів: прізвище дівчат Гілл (Hill) співзвучне зі словом hill – гора, пагорб (прим. пер.).

5

Гра слів: «Blythe» (Блайт) як прізвище і «blithe» – веселий, життєрадісний співзвучні (прим. пер.)

6

«Марміон» – історичний роман у віршах, написаний Вальтером Скоттом (прим. пер.).

7

Алюзія на Біблію (Євангеліє від Івана 18:38) (прим. пер.).

8

Мері переплутала слова з церковної пісні, у якій ішлося про те, що кров Господа очистить грішників («the foulest»), що співзвучно слову «violets» – фіалки (прим. пер.).

9

Пресвітер Іоанн – легендарний правитель християнського королівства, яке розташовувалося на території сучасної Ефіопії (прим. пер.).

10

Вічний Жид – персонаж християнської легенди, котрий зневажив Ісуса Христа на його дорозі на Голгофу, за що був проклятий на вічне блукання світом аж до Другого пришествя (прим. пер.).

11

Чарівна лоза – гілка ліщини, яка в давні часи допомагала знаходити підземні води, поклади руд і скарби (прим. пер.).

12

Шамір – хробак, здатен розрізати камені, метали й алмази. Його використовували при будівництві Храму Соломона (прим. пер.).

13

Острови Блаженних – міфічні острови, священна заморська країна, розташована посеред океану, деś на краю світу або навіть в іншому світі; один із символів раю в міфології (прим. пер.).

14

Діви-лебідки – у німецькій міфології валькірії, які мали здатність перетворюватися на лебедів (прим. пер.).

15

Гелерт – пес, який належав валлійському принцу Ллівеліну. За легендою, Ллівелін пішов на полювання й залишив пса зі своїм маленьким сином, а повернувшись, знайшов удома перевернуту колиску та сплячого Гелерта зі слідами крові на пащі. Вирішивши, що пес загриз його сина, Ллівелін зарізав його мечем і лиш потім виявив, що син живий, а вірний пес, рятуючи маля, насправді загриз вовка (прим. пер.).

16

Єпископ Гатто – жорстокий правитель, який, пообіцявши нагодувати голодних людей, зібрав їх усіх у сараї й підпалив. Коли Гатто повернувся до замку, на нього напала зграя пацюків, які й з'їли його живцем (прим. пер.).

17

Гамельнський щуролов – музикант, якому магістрат відмовився виплатити винагороду за порятунок міста від пацюків і який потім, скориставшись чарами, вивів із міста усіх дітей, завів їх на кручу й потопив у річці (прим. пер.).

18

Святий Грааль – гіпотетична християнська святиня, за легендою наділена надзвичайними силами. Вважається, що грааль – це або камінь, або дорогоцінна реліквія з золота, або ж чаша (кубок) (прим. пер.).